

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje \$2.50
Kanadoj ir Lietuvoj \$3.00
Pusei metų:
Amerikoje \$1.25
Kanadoj ir Lietuvoj \$1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408. AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS KAINA 5 CENTAL.

No. 5 So. Boston, Mass., Sausio (January) 31 d., 1924 m. Metai XI

Lenkų Šmugelis

Lenkijos Atstovai Antru Kartą Pagauti su Degtine

WASHINGTON, D. C., sausio 26 d. Gruodžio mėnesyje laikraščiai paskelbė, kad Washingtone suimtas brokas su degtine vertės \$35,000, ir pasirodė, kad ta degtinė yra Lenkijos atstovybės savastis. Kiekviena atstovybė yra tarsi valstija savaimi ir šalies tiesos negali jos varžyti, tad ir jokiam svetimos šalies atstovui Suv. Valstijos negali uždrausti laikyti pas save ir gerti degtinę. Bet kitas dalykas, jei toks atstovas ims pardavinėti savo degtinę Amerikos piliečiams. Gi čia pasirodė, kad tas lenkų atstovybės degtinės trokas buvo parafotas Amerikos piliečiams, net ir patiems kongresmonams. Už tokį savo atstovybės pasielgimą Lenkija atsiprašė Suv. Valstijų ir rodėsi, kad jau viskas pabaigta. Bet ne štai šandien Valstijos departamentas paskelbia, kad dr. Wenceslaw Sokolowski, pirmasis lenkų atstovybės sekretorius, yra iškėlimas iš Amerikos į Varšavą už tai, kad darant krata jo namuose rasta degtinės už \$50,000. Aišku, kad vienas žmogus už tiek negali išgerti, tad Suv. Valstijos paskaitė laikymą tiek degtinės išnaudojimu privilegijų ir pareikalavo atšaukimo Sokolowski iš Amerikos. Valstijos Sekretorius Hughes pranešė Lenkijos atstovui Wroblewskiui, kad toks įvykis yra nepraleistinas ("has been a matter of concern").

Policija norėdama susekti šmugelinkų lizdą, darė krata tuose namuose, kur gyveno Lenkijos atstovybės sekretorius Sokolowski. Bekrėsdami jo apartamentus, rado degtinės už \$50,000. Sokolowski pakėlė protestą — esą, pas jį, kaip pas svetimos šalies atstovybės narį, negalima daryti kratos. Sekret. Hughes paaiškino, kad tikrai nebutų daryta pas Sokolowski kratos, jei būtų žinota, kad ten jis gyvena. Bet policija, darydama krata visuose namuose, iškrėtė ir trečiąjį namų aukštą, nežinodama, kad tas aukštasis yra pasisamdymas lenkų atstovybės sekretoriaus Sokolowski.

Visi tie pasiteisinimai ir protestai nieko negelbėjo: prirodyta, kad Lenkijos atstovybė šmugeluoja degtinę ir lenkelių atstovybės sekretorius Sokolowski turi važiuoti "do Warszawy," su graudžia širdžia pamesdamas pelningą degtinės šmugelį.

Fiume Džiaugiasi.

FIUME, sausio 28 d. Miestas rodė neišpasakytą džiaugsmą, kad šandien po pietų g. Giardino, Fiumes gubernatorius, kalbėjo viešame apvaikščiøjime šventės priėjimo Fiume prie Italijos. Nors prijungimas buvo paskelbtas pirmiau, bet miestas

tik šandien iškilmingai šventė tą įvykį. Visas miestas buvo iškaišytas vėliavomis, kanuolės šaukė, apie šimtas patrijotinių draugijų prisidėjo prie visuotinos parodos. Ryto, kada bus paskelbta ištisa sutartis su Jugo-Slavija, bus dideli apvaikščiøjimai visuose pažymiausiuose Italijos miestuose.

Amerikietis Pridabos Vengrijos Finansus.

LONDONAS, sausio 28 d. Šandien sužinota Tautų Lygos raštiniėje, kad Vengrijos valdžia priims iš Tautų Lygos 250,000,000 aukso kronų (\$50,000,000). Už kelių dienų bus Lygos komisijos posėdis, kuriame išspręs, po kiek kada paskoios duoti. Vengrija sutiko, kad į šią komisiją būtų paskirti neinteresuoti žmonės, ir bevelija, kad jos finansų patarėjas būtų amerikietis, o ne kokios kitos tautos žmogus. Pasiūlytą amerikietį Tautų Lyga priėmė, bet jo vardą nepaskelbia, tik pareiškė, kad esą "didis Amerikos bankierius" ir "gerai žinomas federalės rezervos tarybos narys."

Užmušta 15 Žmonių.

MANVILLE, R. I., sausio 28 d. Dviejų šeimynų name, priklausančiame Manville - Jencks Co., 5 val. šį rytą buvo eksplozija, kuri suardė visą namuką, užmušė 15 žmonių ir sužeidė 5. Eksplozija buvo tokia galinga, kad pusė namo šipuliais išlėkė į orą, gi kita pusė degdama sugulė ant rusies.

Namuose gyveno dvi šeimynos: vienoje pusėje Conway'ai, kitoje — Hamel'iai. Hamel'ių visi šeimynos nariai žuvo, ne daug išliko gyvų nė Conway'ų šeimynos.

Prancuzijos Sutartys.

PARYŽIUS, sausio 25 d. Čechoslovakijos užsienių ministris Edward Benes šandien pasirašė pō sutartim Česhoslovakijos su Prancuzija. Kitos šalys kritikuoja tą sutartį, bet prancuzai teisinasi, kad tai esanti tik abipusio apsigynimo sutartis ir kad ji nepanaikina 1919 m. sutarčių.

Šandien taipgi atvyko į Romą Jugoslavijos atstovai N. Pashitsh ir Dr. Nintchitch, pasirašyti po sutarčia su Benito

Mussolini ir pabaigti ginčą už miestą Fiume.

Apart šių sutarčių, yra sutartis Lenkijos su Rumanija, Belgijos su Prancuzija, Prancuzijos su Lenkija, ir Baltiko valstybių (išskiriant Lietuvą) su Lenkija. Tokiu būdu nuo Baltiko iki Juodųjų marių yra sutarčių reitėžis, kuris apsupa Vokietiją ir turėtų būti neva Prancuzijos globoje ir prancuzų apgynimui.

Varšavos Susivažiavimas

VARŠAVA, sausio 25 d. Diena Baltiko valstybių susivažiavimui Varšavoje galutinai nustatyta — susivažiavimas prasidės vasario 2 d. Dalyvaus Latvija, Estonija ir Suomija. Lietuva, žinoma, negali turėti jokių susidraugavimų, kol Lenkija neatsitrauks iš Lietuvos užgrobtų vietų. Varšavos susivažiavime pirminkais Lenkijos užsienių ministris, grafas Zamojski.

Manoma, kad po šio Varšavos susivažiavimo neužilgo bus kitas Rygoje, kuriame dalyvaus ir Sovietų Maskolija ir susitarsius su Lenkija dėl rubežų.

Didelis Šaltis.

Lawrence, Mass., sausio 28 d. Protarpiais didelis šaltis, gi už kelių dienų sulygtinai šiltas oras šią žiemą užgauna Naująją Angliją. Nors aplinkinėse vietose buvo kiek šilčiau, bet šį rytą termometras rodė didžiausią šios žiemos šaltį — 25 laipsnius žemiau zero — ties North Andover, prie vandenų Great Pond.

Paukščiai Oregone.

PORTLAND, Ore., sausio 14 d. Gruodžio 24 d. Oregono valstijoje buvo padarytas cenzas paukščių šioje apierinkėje. Pasėkmės' tik dabar paskelbtos. Pasirodė, kad čion atsirado daugiau paukščių veislių: kad pernai rasta 34 veislių paukščiai, šimet jau yra 49 veislės. Didesnis veislių skaitlius, manoma, yra dėl šiltesnės žiemos.

Gotha Kalendorius.

LONDONAS, sausio 28 d. Pasirodė nauja laida "Almanach de Gotha" ir jau tai busiantis paskutinė. Šis kalendorius yra spaudinamas nuo 100 metų atgal, tapina tik karalių šeimynų vardus. Bet dabar, kad tiek karalių neteko "vainikų," Gothos leidėjai režino, ką su tokiais karaliais daryti. Šių metų kalendoriuje nors pažymėta, kad Vokietijos kaizeris resignavo, vienok jį skaito Vokietijos valdančiosios dinastijos galva.

Mirė Lietuvos Senas Žmogus.

"Trimitas", paskelbęs konkurą sujieškoti seniausią Lietuvos žmogų, susilaukė akvą ir ilgą Lietuvos senių surašą: Seniausias žmogus buvo paduotas Adomas Viršilas, kurs buk turėjęs 145 m. Reikėjo tik prirodyti, kad

jis tikrai taip senas, ir jis būtų tas, per kurį būtų buvus laimėta konkurso dovana. Bet jau tas žmogus mirė. "Trimitas" taip praneša:

"Su pasigaillėjimu turime pranešti, kad vienas seniausių žmonių, o gal visų seniausias ADOMAS VIRŠILAS mirė naktį iš 19 į 20 gruodžio. Šis žmogus ramiai pabaigė savo ilgo ir vargingo gyvenimo dienas: vakare, kaip paprastai, atsigulė, o rytą žadinant jau jį rado atšalusį. Apie tai mums pranešė p. M. Janušonis."

Lenino Laidotuvės.

MASKVA, sausio 27 d. Šandien po pietų palaidojo Vladimirą Iljičių Uljanovą, visam svetimam žinomą bolševikų tėvą ir vadą, pasivadinusį "Nikolai Lenin." Leninas visų laikomas už teisingą ir pagal įsitikinimus besielgiantį žmogų, tad jį pagodojo net ir tie, kurie bolševizmui netiki. Gi patys bolševikai laiko jį už tikrą pusdvių. Tad jį laidotuves susirinko apie pusė milijono žmonių. Minios po 8 valandas šalo 30 laipsnių šaltyje, kad tik pereiti per laikinąjį mauzolejų, ant greitųjų pastatytą prie Kremlio tvirtovės sienų. Laidotuvės apsiėjo be prakalbų. Visur degė laužai, kurių dumai maišėsi su daugybėmis nešamų juodų ir raudonų vėliavų. "Civilės mišios" buvo atlaikytos Unijų Name.

Iš didžiųjų Maskolijos valdovų tik vienas Trockis nedalyvaus, nes jis dabar sergąs ir esąs Kaukaze.

Išvaikė Komunistų Susirinkimą.

WILKES BARRE, Pa., sausio 27 d. Kad čia susirinko komunistai pagerbti mirusį Leniną, buvusieji kareiviai įsilaužė ir išvaikė juos. Komunistai buvo susirinkę Concordia svetainėje, gi Wilkes Barre "American Legion" 132 skyrius savo ruimu tuo pačiu laiku taipgi turėjo susirinkimą. Legiono vice-komandierius pareiškė, kad jis atsiskako vesti susirinkimą tuo pačiu laiku, kada šalmais yra kitas susirinkimas, priešingas Amerikos principams. "Eikim išvaikyti juos!" atsiliepė balsas. Susidarė kuopa iš 30 eks-kareivių ir vedami komandieriaus C. Kiro ir vice-komandieriaus W. B. Healey, ėjo į komunistų susirinkimo salę. Pakelįj susitiko miesto majorą, kurs dažinojęs, kur šie eina, padrašino juos, pasižadėdamas atsiųsti pagelbon policiją, jei to prireiktų. Bet komunistai nespriešdami išėjo iš svetainės. Gatvėje komunistams nadržskė jų raudonus ir juodus ženklėlius, prie krutinių prisagytus ir priverstė nusiimti kepurės prieš Amerikos vėliavą.

Paliko Turtą Tai Kurios Nevedė.

FREDERICK, Md., sausio 25 d. Kad mirė turtingas namų par-

Ginčai Kongrese

davėjas Harry Wilson Jones, jo testamente rasta, kad jis savo turtą užrašo merginai, kurią jis 17 metų pirmiau pametė prie altoriaus.

Panelė Caroline Stove turėjo tekėti už Jones'o. Jau nuotaka buvo įsirėdžius į šliubo rubus, kad atėjo žinia, buk jos jaunikis Jones apsirgo. Vėliaus Jones taipgi atsisakė vesti, sakydamas, kad turi širdies ligą. Keliais metais vėliau ta mergina ištekėjo už Holand'o. Dabar, kad Jones mirė, visą savo turtą testamentu užrašė Holandienei, t. y. merginai, kurią 17 metų pirmiau jis atsisakė vesti.

Uždaryta Detroito "Saliunų."

DETROIT, Mich., sausio 26 d. Apsivalymas prasidėjo ir Detroit mieste. Iki šiol uždaryta devynios vietos, kurios turėjo leidyką pardavinėti "minkštus" (t. y. nesvaiginančius) gėrimus, ir patraukta atsakomybėn 700 asmenų.

Čia yra apie 7000 "saliunų", kurie turėtų pardavinėti tik nesvaiginančius gėrimus, bet kurių daugelis slapta pardavinėja degtinę. Miesto majoras J. A. Martin pareiškė, kad jis apvalysiuos tuos saliunus. Leidimas gėrimo vietą turėti busias duotas tik Amerikos piliečiams, gi dabar esą 5000 tokių vietų, kurių savininkai yra svetimšaliai.

Pravoslavai Priima Naujį Kalendorių.

PERA, sausio 26 d. Grekų ortodoksų bažnyčios švenčiausias Sinodas nutarė, kad nuo kovo 23 d. priims naujojo stiliaus arba Grigaliaus kalendorių. Ką su Velykomis, tai patriarchatas norėtų laikytis senojo stiliaus laiko, kaip iki šiol stačiatikiai vartdavo.

Naujos Krikštynos.

MASKVA, sausio 24 d. Netaip seniai San Peterburg buvo perkrikštytas į Petrograd, gi dabar ateina iš Maskvos žinia, kad šandien Lenino šermyse paskelbta, jog Petrogradas nuo dabar vadysis Leningrad.

Pranešimas.

Šiuomi pranešame visuomenei, kad Sandara yra įregistruota Telegramų Agenturoje. Kai kalui esant, siunčiant telegramą bei kablegramą visą Sandaros antrašą nėra reikalo naudoti. Adresuodami padėkite SANDARA BOSTON. Tų dviejų žodžių užtenka antrašui. Sandaros Administr.

WASHINGTON, D. C., sausio 28 d. Ir Kongresas ir prezidentas deda pastangas, kad panaikinti, tas sutartis, kuriomis valdžios aliejus buvo išnuomotas privatinėms farmoms. Kad prezidentas Coolidge jieško dviejų plačiai žinomų advokatų, idant jiems pavesti pradėti civilę ir kriminalę bylas, Senatas tą patį klausimą paėmė apsvarstyti.

1815 m. valdžia atskyrė laivynui 9480 akierų žemės šiauriniame Wyominge (Teapot Dome), 37,000 akierų ties Elk Hills, Cal., ir kitose vietose, kurios tik buvo turtingiausios aliejum.

Neužilgo po to Valstijos sekretorius Fall vardu valdžios išsamdė tas aliejaus žemes privatinėms kompanijoms: vietą ties Elk Hills jis išsamdė Edward'ui L. Donehy'ui, prezidentui "Pan American Oil," gi Teapot Dome parandavojo per Harry L. Sinclair kitai kompanijai — "Sinclair Oil Co." Viskas buvo tylu iki šių metų, ir milžiniškosios aliejaus kompanijos pylėsi sau milijonus iš valdžios aliejaus. Bet štai apie savaitę atgal Archie Rosevelt, mirusiojo prezidento Theodore Rosevelt sunus, išduoda paslaptį ir visa praėjusi savaitė yra pilna tyrinėjimų.

Senate labiausiai varosi senatorius Caraway, kad nubausti kaltus už samdymą valdžios aliejaus. Traukiami visoki liudininkai, ir jau prirodyta, kad sekretorius Fall, kurs neturėjo nė tiek pinigų, kad užsimokėti savo takas, staiga, tuo po išsamydo aliejaus, įgijo iš kasžin kur \$180,000.

Dabar senatas užimtas tyrinėjimu, prezidentas Coolidge nuo savęs stengiasi pradėti tyrinėjimą, sujudimas tarp visų didžiųjų valdininkų, nes kaip gi vienas sekretorius galėjo be kitų ministrų žinios samdyti valdžios žemę? Daugiausiai tenka užmetimų Laivyno Sekretoriui Denby, kurs yra pasirašęs po samdymo sutartimis. Išpainiojęs net ir pats prez. Coolidge, kurs tuo tarpu buvo taipgi kabineto narys: taigi privalė žinoti apie tokiu svarbius kontraktus. Kiekuri laikraščiai tiesiog išsireiškė, kad jau dabar Coolidge negalys būti kandidatas į prezidentus.

Žodžiu tariant, išėjimas į viršų suktybių su valdžios aliejaus samdymu supurtė visą Washingtoną ir gal neviename valdininkui teks atsisveikinti su savo vieta arba net ir kalėjimą pamatyti. Kaip minėjome, pradžia tam visam triukšmui davė Archie Rosevelt'o liudyjimas.

Užnuodino Šanis ir Apvogė.

SOMERVILLE, Mass. Naktiniai plėšikai norėdami apiplėšti Somerville anglies kompanijos ofisą, užnuodino šunis ir įsilaužė vidūn išplėšė seifą paimdami \$150.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

- Prie 46 kp., Hartford, Conn.: D. Navickas.
- Prie 1 kp., Brooklyn, N. Y.: Jonas Biržietis, Edvardas Rudnikas, J. M. Danielius.
- Prie 74 kp., Bristol, Conn.: Juozas Marcelionis, Vincas Bulevičia.
- Prie 68 kp., Providence, R. I.: Ona Černiauskienė.
- Prie 25 kp., Chicago, Ill.: P. Baleckienė, M. Galeckienė, J. Juozavitiėnė, K. Katkevičienė, O. Sandargienė, S. Žilvitiėnė, M. Zolpienė, Z. Micevičia.
- Prie 57 kp., Union City, Conn.: Jurgis Armonaitis, Mikas Kezelevičius, Juozas Matulionis.

MILŽINAS RAIVOSI.

Nekartą jau mums teko patęmyti spaudoje pareiškimą, kad Chicago, tai yra milžinas, kad Chicago yra lietuvių sostinė, buk pasaulyje nėsą tokio miesto, kad tiek lietuvių gyventų, kaip Chicagoje. Bet tas milžinas kažkokios įjegos buvo perbloktas ir neparodė savo galės.

Gi pastaruoju laiku tas milžinas jau pradėjo raivyti ir jo pirmieji žingsniai teko žymiai pajauti ir Sandaros Administracijai. Štai paskutiniu laiku pasirodė Sandaros 25 kp., kurioje yra didžiama Chicago inteligentijos. Taipgi smarkiai pradedu darbuotis Apskritys, kuris beabejo, sujūdys visas tenaitines kuopas ir ras budus, kad suorganizuoti naujas kuopas, ant kurio pamato prasidės visas tautinis judėjimas. Vienas mūsų žymus veikėjas tarp kitako rašo:

“Šiuomi turiu pranešti, kad ir mes, Chicagočiai, jau pradeda me judintis iš po įtakos septynių brolių miegančių. Sandariečių upas kasdieną didėja ir esame tikri, kad greitai laiku galėsime pasirodyti savo žymiais darbais.”

Šio pasakymo teisybę, kai minėjau, jau mes jaučiame ir, beabejo, kad greitai laiku, atbus didelis tautinis darbas, kad jei taip tas darbas tęsis toliau, tai Sandaros Seime, tikrai Chicagočiai galės parodyti, kas tai yra Chicago. Tad valio, Chicagočiai! Valio Chicago moterys, kurios taip skaitlingai pradėjo dėtis prie Sandaros!

K. J. PAULASKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

Sandaros Kp. Veikimas.

BALTIMORE, MD.

Jubilėjinės Sandariečių prakalbos.

Sausio 20 d. A. L. T. Sandaros 5-tos kuopos buvo parengtos Jubilėjinės prakalbos. Kalbėjo gerbiamas S. E. Vitaitis “Tėvynės” Redaktorius. Kalbėjo dviem atvejais: pirmu atveju kalbėjo apie A. L. T. Sandarą, jos siekius ir tikslą. Trumpai perbėgdamas, apibūdino dešimties metų Sandaros nuveiktus darbus, nurodydamas, kad mes, Sandariečiai, nors savo įjegas ir laiką buvome pašventę daugiausia Lietuvos reikalams, o savo organizacijos reikalus veik buvome ir pamiršę, vienok Sandariečių skaitlius netik kad nemažėjo, bet vis augo ir augo, ir šiandien jau mūsų yra 6000 narių, kas reikiama, kad mūsų programos, principai ir mūsų taktika yra sveika ir pažangiajai lietuvių

raturous. Aukų lėšų padengimui surinkta \$12.30.

P. P. Jaras.

CLIFFSIDE, N. J. Visko po biskį.

Kadangi laikraščiuose jokių žinučių iš šio miestuko nesimato, tad skaitytojai gali pamisliti, kad čia lietuviai visai nieko ir neveikia, bet tikrenybėje visai yra kitaip: čia lietuviai veikia ir per daug, tik tas veikimas nenesa naudos nė jiems patiems, nė Lietuvai. Kadangi čia yra daug Maskvos simpatizatorių, tai, suprantama, kokia nauda yra iš tų gaivalų.

Bet čia yra ir A. L. T. Sandaros 45 kuopa, kuri šiuomi laiku visai apsnudus. Rodosi, kad tik Sandariečiai gali veikt naudingą darbą sau ir kartu Lietuvai. Tik gaila, kad ir jie visai apsnudę. Priežastis to viso buvo neturėjimas tiekiamos vietos susirinkimams. Dabar gi kaip tik gera programa: galima laikyti susirinkimus pas J. K. krautuvęje po Nr. 322 Palisade ave. Pirmas susirinkimas įvyks pamedėlyje, vasario 4 d. Malonėkite atsilankyti visi minėta vakarą ir užsimokėti užvilktas mokestis. Kurie neat-silankysite ir neužsimokėsite mokestių, “Sandara” bus sulaukyta. Sukraskite lietuviai Sandariečiai, kad nesijuoktų iš mus Maskvos berniokai, kurių čia yra apie pustuzinis. Pasijudinkime, o viską nuveiksime lengvai. Tad prie darbo!

Sandarietis.

PITTSBURGH, PA. Sandariečių veikimas.

Pittsburgo Sandariečių 36-ta kuopa su moterų kuopa buvo susitarus apvaikšioti 10 metų jubilėjų sausio 13 d., kad tuo pasirodyt, jog Pittsburgo sandariečiai savo užduotį ir savo organizaciją supranta. Bet nelaimė pasitaikė su L. M. D. Svetaine, kur buvo viskas rengiama — tad Pittsburgiečiai jau nebus pirmūninkai, bet kaip tik viskas susitvarkys, pittsburgiečiai vistiek savo atliks ir surengs apvaikšiojimą, kaip tik bus galima gauti svetainę, ar L. M. D., ar kita.

Daugelis Sandaros Centro atsišaukimą, kad užsimokėt už visus metus, pildo, nes 36 kuopoje per pirmą mėtiną 26 užsimokėjo už visus metus, tris jau prirašė po naują nari, du jau užrašė “Sandarą” į Lietuvą. Taigi, Pittsburgiečiai, visi prie darbo! Nors mums jubilėjų apvaikšioti sutrukdė, bet niekas mums netrukdė užsimokėti patiems už visus 1924 metus, savo giminėms užrašyt “Sandarą” į Lietuvą ir po naują Sandarietį prirašyt per mūs kuopos. Todėl, organizatoriai ir visi nariai, stokim darbą! Šiais jubilėjų metais nuo sausio lig gegužės mėnesio, tai yra lig Sandaros jubilėjaus Seimo. Visi prie darbo, kad nebut nė vieno, kuris nepirrašys savo draugą prie Sandaros arba “Sandarą” neužrašys savo giminėms į Lietuvą. Tai visi į darbą, organizatoriai.

J. Virbickas.

NEWARK, N. J.

19 kp. apsnudimas.

Kaip pamenu, pora metų atgal buvo susitvėrus Sandariečių 19 kuopa ir gyveno neblogiausia, laikydavo susirinkimus, ir į susirinkimus, budavo, susirenka narių ir šį-tą svarstydavo, budavo net miela pažūrėti. Bet 1923 m. balandžio 4 d. buvo šaukiamas susirinkimas atvirutėmis ir kad susirinkimą atidarė, buvo pakeltas klausimas, ką daryti su kuopa: ar visai likviduoti, ar laikyti toliau? Apsvarstėms pasirodė, kad likviduoti nėra reikalo, tik reikia daugiau dirbti. Buvo rinkimai 1923 metų valdybos: pirminkas A. Žiugždas; fin. rašt. M. Dvareckas; prot. rašt. S. Cibaitis; išdininkas J. Kralikauskas.

Iš štai kaip užmigo, per visus metus miega ir da nepabunda. Užstojus 1924 metams prisieitų valdybos rinkimas ir taip privalo būti knygos peržiūrėtos, kaip finansai stovi ir t., bet nieks nieko kol-kas nedaro.

Paminėsiu, štai 1923 m. 9 d. balandžio M. Dvareckas šaukė susirinkimą. Susirinkus naujai valdybai, pirm. A. Žiugžda atidaro susirinkimą, bet neatvykus senajam protokolu rašt. ir nepridavus protokolų knygos, jokie protokolo nebuvo skaitoma, tik pareiškė, kad ateinantį susirinkimą busi viskas sutvarkyta. Tas nerodo nieko svarbaus, bet šiandien, suradęs tą protokolų lakštą, nenorėdamas numesti, privalau pataipinti “Sandaroje,” tegu visi kuopos nariai mato, kas yra kaltas ir kaip tas viskas nuėjo. Štai protokolas 1923 m. balandžio 9 d., po kurio daugiau susirinkimų nebuvo laikoma lik šiai dienai:

PROTOKOLAS.

A. L. T. Sandaros 19 kuopos Newark, N. J., balandžio 9 d., 1923 m.

1. Atidarė susirinkimą pirm. A. Žiugžda; pereito susirinkimo jokio protokolo nebuvo skaitoma dėl nepriduotų knygų.
  2. Mėnesines mokestis užsimoka J. Kralikauskas kuopos reikalams 60c., A. Žiugžda 60c. Įstojo naujas narys Stasys Brokas \$1.00.
  3. Nutarimai kaslink rezoliucijos, įvykusios balandžio 4 d. per atstovo Kastanto Norkaus ir Antano Ivaškevičiaus, nutarta pasiųsti Lietuvos valdžiai.
  4. Skaitytas laiškas iš Politinio Iždo Centro, prišūstas prašymas aukų liko priimtas.
  5. Finkimas komisijos dėl Politinio Iždo — rinkti aukų išrinkta: M. Dvareckas, S. Cibaitis. Eiti per stubas rinkimui aukų įgaliotas blankas per 19 kp.
  6. Pas senąjį išdininką F. Faltinaitį pasirodė, kad yra kuopos pinigų \$13.65. Nuo 1923 m., balandžio 4 d. prakalbų liko \$5.15. Viso \$18.78. Reiškia lig bal. 9 d. įždas siekė \$18.78, balandžio 9 d. užsimokėjęs dviem nariams \$1.20 viso labo privalo rasti kp. įžde \$19.98, gal ir daugiau, tikrai nežinau. Susirinkimas uždarė 9:30 val. vakare.
- Pradėjus kultūros darbą vest pirmyn, mažai laiko tebuvo su tomis aukomis, bet per kelis karus perėjus buvo surinkta apie \$30.00 ir buvo spėjama greitai laiku siųsti Politinio Iždo centrui, kad pasiektų ligi gegužės 12 d. Lietuvą, bet nuo bal. 9 d. 1923 metų, 19 kuopa neturėjo jokio susirinkimo ir nesimatė per visus metus, kur tos aukos buvo sunaudotos — ar jos pasiekė paskirtą vietą, ar ne — nežinau.
- Ir taip užėjus vasarai vis buvo kalbama: viena, karšti orai, visoki išvažiavimai, susirinkimų negalima prieinamai sušaukti ir vis laukė rudens. Bet atėjus ir žiemai, vis jokio susirinkimo kaip nūr, taip nūr ir nieks nieko nė nekamba apie kuopos likimą.
- Pažvelgus į Newarko lietuvių tikią didelę koloniją, net graudu darosi, kad nė katalikai, nė tautininkai, nė laisvamaniai jokiū organizavimosi darbu neužsiima, taip visi maišosi, kaip žuvis sugauta tinklė, jokių partijų nesudaro ir prie niekur nenori prikliausyti.
- Kiek man teko patirti: nueini kur į gręčią ir pakalbini, kad prisirašytų prie draugijų, kaip tai, SLA., tai supratlyvesni tuo pasako, ar prisirašys, ar ne. Bet tokių mažai teyra. Šiaip tavęs klausinėja: ar yra katalikiška organizacija? Paaškinus, kad į jokus katalikiškus dalykus nesikiša, tai tuojaus atsisako įsirašyti.
- Sunku pas mus kokis nors apšvietos darbas vesti pirmyn, nes pas mus visai kitaip lietuvių

gyvena: šičia ką kunigas užsako bažnyčioje, tam žmonės tiki, o kad kokius knygytus įsitaisyti, ar ką kitą, tai tas darbas užmirštas. Nors katalikai, rodos, galėtų katalikiškus knygytus įsirengti ir žmones lavinti prie apšvietos. Bet ne—to visai nėra. 19 kuopos prot. rašt.

L. Cibaitis.

HARTFORD, CONN.

A. L. T. Sandaros 46. kuopos susirinkimas įvyks 1924 m. vasario 8 d. Labor Lyceum svetainėje, 29 Lawrence St. Gerbiamieji Sandariečiai ir Sandariečiai! malonėkite atsilankyti neatbutinai kiekvienas, nes bus labai svarbus susirinkimas. Bus pakalbama vakarieniš klausimas, teatro klausimas, piknikų ir kiti svarbus reikalai. Taipgi nepamirškite atsivesti visi nors po vieną naują narį prirašyti prie A. L. T. Sandaros. Susirinkimo pradžia 7 val. vakare. Su pagarba G. Levišauskas.

Degtinės Šmugelis Washingtone

Diplomatai užsiima svaigalų šmugeliu Washingtone; Lenkų ambasada tame šmugelyj priskaitoma.

Donald Ramsey štai kokias žinias paduoda Amerikonų spaudoje. Jis sako: “Mes turime naujos rusies pasirodžiusią diplomatią Washingtone. Turime “paslapčių diplomatią,” “Dolaro diplomatią,” ir pagaliaus degtinės šmugelio “diplomatią.” Svetimšalių atstovybės pagal tarptautines tiesas turi privilegiją parsigabenti sau svaigalų savam naudojimui. Volstead akta (įstatymas) juos nepaliečia. Žinoma, jie negali daug svaigalų pargabenti į šią šalį, nedaugiau kaip jie gali sunaudoti, bet yra patraukimas pasipinigauti pas daugelį šių užsienio diplomatų, todėl jie pargabena svaigalų liodus į sostinę Washington.”

“Kadangi toks šmugelis yra prasiplatinęs Suv. Valstijų sostinėje, tad kongresmonas E. L. Davis, iš Tennessee valstijos kongrese pakėlė didelę lermą, ir šis šmugelis pakrato visą Washingtono valdžią. Šis kongresmonas padavė skundą kongrese, ir pareikalavo premiera Hughes duoti paaškinimą, ką jis mano daryti su šiuom šmugeliu bei tokiais “diplomatais.” Hughes pasakė, kad jis reikalau užsienių valdžios, kurių atstovai laužo S. Valst. įstatymus, atšaukti savo atstovybes, tą nepadarius, bus pertraukti diplomatiniai ryšiai su tokiomis valstijomis.

Donald Ramsey, šako: “Pora sąvaicių tam atgal federaliai agentai susekė didelį vežimą, prikrautą degtinės, gatavą nuvežti tuliems piliečiams Washingtone, tarp kurių net radosi S. V. valdininkai užsisakę polskos vodka. Norėta areštuoti šį tavorą vertės \$35,000, bet Lenkijos atstovas užprotesetavo, anot jo: vodka priklausio Lenkijos valdžiai. Padarius investigaciją, pasirodė, kad šis prošepanų atstovas turi plačią rinką šiam biuzniui.” Apart lenkų šmugelninkų, sussekta Cuba ir Honduras valstijų legacijose yra tokių biuznių. Tai mat endekai Varšavos gaus per nosį už laužymą S. V. Amerikos valdžios įstatymų. Galima tikėtis, kad Paliokijos reprezentantas bus išvytas iš Washingtono, jeigu Varšavos ponai norės užsiimti šio begėdiško nušizengimo prieš S. V. Volsted įstatymą. (Lenkija atsiprašė už savo atstovą. Red.)

Laimė, kad Lietuvos klerikalai neatsiuntė savo garsų šmugelninką kun. Purickį už atstovą į Ameriką, tas šmugelis būtų neiškentęs, būtų turėjęs gerą progą pasipinigauti. Tai prie ko do-

leris priveda net augštai išstatytus visuomenėį žmones, valstijų diplomatus! Paliokijos markės be vertės, tad prošepanas, turbūt, norėjo jų vertę pakelti Amerikoniškais doleriais, kurių jis, beabejonės, padarė gerą sumą, nes pagal federalės policijos pateiktas žinias, jis turėjo rinką ne vien Washingtone, bet ir Baltimore, Md., ir kituose apieilinkės miestuose.

Meškučių Vaikas.

Klimatas ir Sveikata

Šiame laike daug daktarų yra prašoma patarti vietas, kame klimatas būtų tinkamesnis sveikatai, ypatingai tų, kurie turi silpnus plaučius. Ištikrųjų-gi tokie patarimų reikalavimai yra pamatuojami klaidingai suprantajai klimato role.

Senąją nuomonę link didelės klimato įtekmės į sveikatą dabar užima nauja nuomonė, kad geras higieniškas užsilaikymas turi daugiau svarbos negu klimatas. Mes dabar tikime, kad permainų įtekmė, ar ant gero, ar ant blogo, daugiau paieina iš permainymo gyvenimo vietos, papročių, užsiėmimo, maisto ir socialijų sąlygų, negu iš permainų klimato. Jei bus užtekinai suteikta tyro oro, gero maisto, bus nesirupinama, tiek, kiek reikia dirbama, pasilsinama, pasilinks-minta, pasimankštinta ir išmiegota, daug kuno ar proto nesveikumo bus lengvai išgydoma.

Tiesa, klimatas turi įtekmę dėlto, kad jis paliečia mūsų kuno patogumus; jis gali būti nuobodus, lietingas ir nesmagus, arba skausnus, sušalęs ir upo teikiantis; jis gali priversti mums būti per dieną viduje, arba gali skatinti mus praleisti kodaugiausiais laiko atvirame ore. Taip, kaip neseniai vienas rašytojas yra gerai pasakęs: “Klimatas gali imti labai svarbią dalį mūsų gydymos bėgyje, tačiau klimatas vienas ar kitos apelin-kės neturi jokių savotų ypatybių, kurios veiktų ypatingai, kuria nors ligą.

Tuo žvilgsniu bus neprošali patarti tą patį, ką prieš keliatą metų žymus sveikatos mokytojas yra pataręs: “Pavaikščiok po valandėlę atvirame ore du kartu dienoje; tas pridės 10 metų prie tavo amžiaus. Jei netiki į tai pabandyk tą daryti ir pats persitikrink.”

F. L. I. S.

BRUDAI PLAUKUOSE.

Utėlės plaukuose netik pasibaurėjimas ir priežastis smarkaus niežėjimo ir nesmagumo užkrėstai ypatai, bet ir kartais nešiotijos ligų, ypatingai šiltinės.

Daug lengviau išnaikinti utėles vaikų galvose negu mergaičių. Vaikams galima trumpai nukirpti plaukus, gerai išpiauiti galvos odą ir utėles išnyksta.

Svarbu išnaikinti netik utėles, bet ir glindas, nes jei ne visiškai išnaikintos, utėles vėl atsiras.

Paprastas budas išnaikinti utėles mergaičių galvose yra prailgintas plaukų pamirkymas vandenyje; bet geriausias ir saugiausias budas, tai vartojimas paprasto kerosino arba petrolium. Nakčia reik iššmeruoti plaukus aliejum ir supinti sykiu su šmoteliu skuduro, kuris pamirkytas aliejum. Ant nakties galva turi būti gerai apvyniota. Tą darant per dvi dienas ant trečios gerai reikia plaukus išplauti. Tas visiškai išnaikins plaukų brudus. Vientik glindos pasilieka plaukuose. Geriausias budas prašalinti jas tai vartojant senoviškas tankias šukas šiltame acete pamirkytas.

Plaukų brudai atsiranda visų vaikų galvose, nepaisant, ar biedni ar turtingi.

F. L. I. S.

Kuriuo Keliu Eiti?

Po tokiu antgalviu "Keleivis" savo N. 4 stato sau klausima, prirašydamas net tris spalpas, padėdamas neva "Rubišiuvi" slapyvardį. Mat "Keleivio" leidėjai, savo veidmaininga ir pragaištinga politika lietuvių tautai; savo sudarymu unijos su lenkais ir spaudinimu lenkiško laikraščio — neteko visuomenės pritarimo. Tad sumanė naują būdą, po priedanga kokios Mokslo Draugijos, pagalios numeršavo į šv. Jono Episkopų bažnyčia, tarytum atpakutavojimui už savo prasizengimus. Bet negalėdami suklaidinti ir ten nvesti lietuvių minias, stato klausimą: "Kuriuo Keliu Eiti?" Mat jau pasiektas liepto galas.

Tolesniai, "Keleivio" "Rubišiuvis" matydamas, kad visuomenė kasdien vis daugiau ir daugiau šalinas nuo "Keleivio" veidmainingų sensacijų, ir tarytum jausdamas, kad ar nereikės "Keleiviui" pasiūti paskutinį gyvenimo rubą — dar kartą tiko mesti meškerę į visuomenę, kad palaikys veidmainingą susikompromitavusią politiką. Čia jau nerandama kito kelio, kaip tik sėti savo skaitytuojuose pagęžą prieš Sandariečius. Mat "Keleiviui" pasidarė didelis uždėjimas, kada pamatė, kad pastaruojū laiku Sandaros partija bujoja narių skaičiumi ir kasdieną įeina į platesnes lietuvių minias. Tame reikale štai ką "Keleivis" sako to straipsnio pradžioje:

"Su sandariečiais, ar su socialistais?"

"Buvo laikas, kad šitoks klausimas išrodytų juokingas; bet šandien jau pats gyvenimas jį pradeda kelti ir todėl noroms nenoroms prisieina jis svarstyti.

Keliatas metų atgal, kuomet lietuviai darbininkai Amerikoje turėjo stiprią savo politinę organizaciją — Lietuvių Socialistų Sąjungą — apie dėjimąsi su sandariečiais negalėjo būti kalbos. Tautininkų judėjimas tada buvo visai ištyžęs ir jų "bepartyviška partija", kaip širvydas ją vadino, buvo gyvas nabašninkas."

Taip, buvo laikas, kada "Keleivis" savo "Džian Bambos spyciais" ir visokiomis sensacijomis galėjo klaidinti lietuvių visuomenę, nes tais laikais tautinės sveikos jiegos buvo palaidos, neorganizotos. Gi kada susiorganizavo A. L. T. Sandara, kada pasibriežė sau sveiką programą; kada tas visas pajiegas pradėjo cementuoti, "Keleivis" parodė savo tulžies pašvinkimą ir ją pylė ant naujai susiorganizavusios Sandaros partijos. Mat žinojo gerai, kad laikui bėgant keleviečių darbiai bus, išskelti viešumon.

Tolesniai, "Keleivis" matydamas šandieninį Sandaros bujojimą, štai kokią išvadą daro:

"Atgijusi Lietuvos valstybė sustiprino tautinį judėjimą lietuviuose. Buvusieji saliuininkai ir kitokie biznieriiai įsivaizdino, kad jie yra tie "didvyriai", kurie prikėlė lietuvių tautą iš numirusių, ir kad jie dabar turi būti tie inžinieriai, kurie statys Lietuvos valstybės rūmą. Čia jiems "unara" pakėlė da ir šita aplinkybė, kad pirmutinis Lietuvos atstovas Amerikoje buvo p. Vileišis, kurį jie įsivaizdino savo žmogum esant. Nors ištikrųjų p. Vileišis sandariečių niekad nebuvo ir nėra, bet visuomenė apie tai nežinojo, ir taip pirmojo atstovo nuopelnus sandariečiai galėjo užsirašyti į savo kreditą. Paskui da atvyko čionai D-ras Alseika, žvelniau liaudininkų atstovai, Zygelis ir Natkevičius, kuriuos

sandariečiai irgi priėmė kaip saviškius. Jie rengė jiems maršrutus, jie sėdėjo su jais ant vienu pagrindu, ir publikoj pradėjo darytis tokis įspūdis, kad Lietuvos atgimime sandariečiai ištikrųjų lošia didelę rolę. Kadangi Socialistų Sąjunga buvo jau komunistų suardyta ir negalėjo savo darbuotės išplėtoti, tai pažangesni žmonės, norėdami kuo nors prie laisvos Lietuvos kurimo prisidėti, emė rasytis prie sandariečių. Reikia pasakyti, kad prisidėjo prie jų ir ne vien buvusiųjų sąjungiečių. Yra taipgi sąjungiečių, kurie da svyruoja, nežinodami, ką daryti.

Taigi sąlygos taip susidėjo, kad pats gyvenimas pastatė daugeliui mūsų draugų klausimą, ar dėtis prie sandariečių, ar grįžti prie socialistų."

Zinomas dalykas, kad kada atgimė Lietuvos valstybė, tada su tvirtėjo visas tautinis judėjimas, nes Sandariečių darbai kaip tik ir pasirodė to momento darbai, prie ko buvo siekiama.

Kaslink gerb. Vileišio, tai žinoma, kad jo Lietuvos Amerikoje atstovavimo laikais, kaip tik sandariečiams ir buvo proga parodyti savo darbus. Jam atkeliavus, dar Lietuvai vos tik pradėdant atsistatytį ant griuvėsių, Sandariečiai metę partijos reikalus, griežėsi dirbti valstybinį darbą, kokį gerb. atstovas patiekė. Jis yra mūsų draugų Lietuvoje valstiečių Liaudininkų eilėse ir po šiai dienai nepamiršta mus, Sandariečius, nes sulaukus mūsų organizacijos Dešimties Metų Jubilėju Kablegramu atsiuntė mums pasveikinimo sykį su kitais mūsų draugais taipgi ir su gerb. M. Slezėvičium, kuris taipgi įvertina Sandariečių darbus, nežiurint į "Keleivio" šmeižtus.

Gi atvažiavus mūsų draugų atstovams: Dr. Olseikai ir gerb. Natkevičiui su Zygeliu, mes, Sandariečiai, taipgi stojome į darbą kiek tik spēkos leido. Mes natėme reikalą, kad neleisti klerikaliniams juodiems debesiams apkloti Lietuvos padanges. Nors tuo laiku klerikalizmas nėra apgalėtas, bet tenaitiniam mūsų draugams visgi yra suteikta tvirta parama jų kovoje su jezuitiška armija.

Taipgi turime pabriežti, kad yra daugelis, kurie buvo socialistų partijos nariai, šandien yra aktyviai Sandariečiais. Jie prisidėjo prie Sandariečių dėlo, kad jie savo krutinėse jautėsi tikrais lietuviams ir matė Sandariečių teisingus darbus. Jie prisidėjo, kad padirbėti savo tautos gerovei, kada "Keleivio" leidėjai pilna gerkle šaukė: "Nė Cento Lietuvai!" Gi kaslink svyruojančių kur prisidėti, tai netik kad prisidės, bet jau dedas, nes jie aiškiai pamatė "Keleivio" leidėjų, kurie skelbiai save socialistais ir darbininkų "užtarytojais," veidmainystę ir ant visados atsisako remti tą namą, po kurio stogu "za panie bracie" lenkai vyruoja!

Tolesniai vėl sakoma: "Reikia tik pagalvoti, ar gali darbininkas prie tokios organizacijos prigulėti, kaip "Tautinė Lietuvių Sandara"? Koks tos "partijos" tikslas? Koks jos nusistatymas klesų kovoje? Kokios partijos kandidatus sandariečiai remia rinkimų laikais? Darbininkų klesos tikslas yra panaikinti privatinę nuosavybę; koks yra nusistatymas tuo klausimu sandariečių? Toliaus, darbininkų reikalų bendrumas reikalauja tarptautinės vienybės — internacionalizmo; kokia sandariečių pozicija šituo klausimu?"

Ant šio "Keleivio" redaktoriaus nežinojimo Sandaros principų ir stebėtina, kaip žmogus drįsta daryti užmetimus kitai partijai, paduodu dalelę Sandaros principų, kaip Sandara vadovaujasi socialistuose klausimuose:

"VI. Ekonominiai - socialistuose klausimuose mes vadovausimės demokratybės principais ir užreikiame, jogei kiekvienas žmogus privalo turėti pilnutėlę liuvsybę naudoties gyvenimo progomis, kurios nespriešina šalies įstatymams. Su tuom pačiu mes atmetame senovinį principą, kuris leidžia tautoje egzistuoti kokiems nors labiau privilegijuotiems luomams. Ir todėl, pakėlimui mūsų žmonių ekonominio gerbuvio, mes remsime tokias socialio gyvenimo reformas, kurios teiktų kiekvienai vienetei ir podraug visai tautai arba kraštui daugiausiai gerovės.

Tarpe tokių remtinų reformų čionai pažymime sekančias:—

(a) Priverstino mokinio — kaip generalės, taip ir specialės rūšies (pastarajame besivaduojant mokinio palinkimais) įvedimas;

(b) Maksimalus darbo dienos ilgumo ir minimum užmokesnio nustatymas;

(c) Vaikų ir moterų sveikatos apsaugojimas;

(d) Visuomenės lėšoms apdraudimas nuo ligų, senatvės, sužeidimų, bedarbės;

(e) Racionalis žemės klausimo išrišimas;

(f) Aptautinimas (nacionalizacija) ir apmiestinimas (municipalizacija) visuomenės naudojamų įstaigų ar ukio šakų, k. a. miškų, ežerų, gelžkelių ir kitų šviesos ir jiegos šaltinių bei susinešimo įrankių;

(g) Progresyvė mokesnių sistema nuo turto, pajamų, pelno ir palaikų;

(h) Laipsniškas panaikinimas netiesiųjų mokesčių nuo visuomenės vartojamųjų dalykų.

(i) Tarpe darbavijų ir darbininkų kilę nesupratimai turi būti rišami arbitracijos keliu; šito veikiai negalint atsiekti, mes pripažįstame liuvsybę streikų.

VII. Pamatiniuose šalies įstatymuose mes matome sekančius butiniausius privalumus:

(a) Pilna lygybė prieš įstatymus visų gyventojų, neskiriant nei rasės, nei tautos, nei tikybos, nei kilmės, nei lyties;

(b) Sąžinės, spaudos, žodžio, susirinkimų ir susidraugavimų laisvė;

(c) Demokratiškas valstybės, taip ir visuomenės draugovių sutvarkymas su lygiu, tiesiu ir siaptu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų.

VIII. Svetimos kilmės žmonių teisės privalo būti lygios su visos valstybės gyventojų teisėmis ir jų skirtingiej kultūros bei dvasios reikalavimai patenkinama proporcionaliai sulyg jų skaičiais.

IX. Kiekviena tauta privalo turėti teisę spręsti apie savo likimą ir vidurinį sutvarkymą.

X. Tautų ir valstybių nesupratimai privalo būti rišami ne karės keliu, bet arbitracijos teismu.

Čia jau nereikia jokių komentarų, nes kiekvienas protaujantis žmogus, o gal ir "Keleivio" redaktorius, galės suprasti, ant kiek Sandara rupinasi darbo žmogaus reikalais, savo programą įgyvendinus valstybiniam gyvenime.

Tolesniai "Keleivis" priplurpia visą spalną visokių sensacijų, į kurias savu laiku "Sandaroje" buvo atsakyta, tad jas ir pradėsiu. Tik prie pabaigos tos visos tirados randame štai ką pasakytą:

"Privatinės nuosavybės klausimu sandariečiai taipgi stoja sykiu su buržuazija ir kunigija — už palaikymą ka-

pitalizmo. Aš da nei karto nesu matęs jų organe pasakyta, kad privatinė nuosavybė turėtų but panaikinta. O be to juk negali but prašalintas darbininkų išnaudojimas.

Gi tarptautiniu klausimu sandariečiai yra didžiausi šovinizistai. Nei vienas lietuvių laikraštis netalpina tokių biauurių šovinizistų raštų, kaip "Sandara." O šovinizmas, tai yra kurstymas vienios tautos žmonių prieš kitos tautos žmones, yra daugiausiai susipratusių darbininkų smerkiamas."

Ar galima rasti didesnę veidmainystę ir žmonių klaidinimą, kaip kad šis pasakymas! "Keleivis" skelbiai, kad jis yra kovojas už privatinės nuosavybės panaikinimą. Pats gi už darbininkų pinigų turi išsirengęs raudoną murą. Kad daugiau sugrobus turto, to namo dalį pavedė Lietuvos kruvinoms priešams lenkams. Savo darbininkus vargina ilgesnes valandas, negu kitos lietuvių laikraščiai spaustuvės ir dar mažiau apmoka! Ar tai rengimas darbininkams gerovės? Namo šėrus yra pardavė darbininkams ir už tuos darbininkų pinigų varo biznį. Bosai, Gegužis su Michelsonu, įsitaise geriausias automobilius, sau skraidodo kaip ir kiti Bostono turtuoliai! Kokį gi nuosimtį gauna "Keleivio" B-vės dalininkai? Ar tai privatinės nuosavybės naikinimas? Ar tai darbininkų užtarrimas?

Tolesniai "Keleivis" prikiša Sandarai šovinizmą, buk "Sandara" kursto vienios tautos žmones prieš kitos. Tik išsivaizdinkite, "Keleiviui" nepatinka, kam "Sandara" visada eina prieš lenkus, nes lenkų politika visuomet "Sandaroje" buna pasmerkiama. Nežiurint, rusai, lenkai ar vokiečiai, darbininkai, jei jie pasiduos savo šalių imperialistinio pobūdžio politikieriams ir ginkluotomis māmėmis pasmaugti Lietuvą, "Sandara" visados stos prieš juos nekaipo prieš darbininkus, bet kaipo prieš užgrobikus ir imperialistinių plėnų vykdytojus. "Sandara" moka pagerbti darbininką nežiurint kokios tautos šalis vadų norams pasmaugti atgimusią mūsų tėvynę.

Visai nėra stebėtina, kad protaujantis žmogus šandien seniai numojo ranka ant tokių veidmainių ir dedasi prie Sandaros, nes mato, kad Sandarai šimtą kartų daugiau rupi darbo žmogaus reikalais, negu "Keleivio" veidmainiams ir visuomenės klaidintojams.

Šį straipsnį rašau todėl, kad parodyti visuomenei jos klaidintojus, nes jau apie 10 "Keleivio" numerių patėmijau šmeižtus ant Sandariečių, kas "Sandaroje" nebuvo atsakyta. Argi "Keleivio" skaitytojai yra taip išauklėti, kad tik šmeižtais pasiganėdina buti vaisinami?

GIRKAINIŠKIS.

M-kų Matas.

Išmėtinėjimas

Gal skausmo suspausta, Krutinė jauna? Gal vysta širdužė, It rutos šaka?

Gal mintys užgeso, Kad viskas ramu? Gal jausmas užsnudo, O dar nelaiku?..

Gal aukso dievaitis Paliko draugu? Gal kelias užstotas Šarvuotu kardu?

Gal pilnas gerybių Pralobai umai, Kad vargšės mergaitės Jau nebematai?..

"Netiesa, mergele,— "Pažįstu, žinau, "Tiktai ką užmanęs "Kol-kas nesakau..."

Mokytojų Dabartinė Padėtis Lietuvoje

Pradedant Lietuvą kurti, stiprinti jos nepriklausomybę, visi kaip vienas spietėsi prie kurimo darbo. Prie to darbo daugiausiai prisidėjo mokytojai, kurie žadino visą letargo miegu raigėdiję Lietuvos žmoniją, ragindami jaunuolius stoti į kariuomenės pulkus savo šalies ginti. Mokytojai patys, apsisarvavę mokslu, diegė liaudžiai apšvietą ir susipratimą. Vargo ir tebevargsta toje pačioje "Vargo mokykloje." Dienomis moko vaikus, vakarais suaugusius jaunuolius. Maniau, kad nenuilstamai dirbiantis mokyklos ir visuomenės labui, mokytojas sulauks geresnių laisvės laikų ir galės ramiai kulturos darbą dirbti. Bet kur tau, visai antrai: juo daugiau mokytojas nori dirbti, juo daugiau jis yra varžomas. Tiesa, jau turime valdžią, kuri leidžia įstatymus, kuriais privalome vaduotis dabartiniame gyvenime. Pradžios mokyklų įstatymas taip suvaržė, jog kiekviename šviesos žingsnyje gauni nemalonumų. Vietoj, kad žmonija, ypač augančioji karta, per mokyklą eitų progresyviai pirmyn, Lietuvoje žengiam atgal ir viduramžių laikus. Kur tik progresyvesnis ir pažangesnis mokytojas dirba mokykloje, tai visokiais budais stengiamasi iš kunigų pusės jis iš mokyklos prašalinti. Nes dabar daugiausiai kunigai vyruoja ir jų klapčiukai bei pataikunai, sulyg kurių norų ir įstatymai leidžiami, nes jų pusės daugumą sudaro seime. Remiantis pradžios mokyklų pradeda skusti mokytojus kunigų priagituoti tėvų komitetai. Žiūrėk, nepatiko klebonui mokytojas, kad prieš jį nenusilenkė ir jau rašo skundą, bei mokytojas kunigo gaspadinei rankos nebučiuoja, tai gauna išgirsti, to ko savo amžiuje ir nemanė sulaukti. Prirašo visokių visokių šmeižtų, tiesiog išeidami iš žmoniškumo ribų. Pavyzdin: "Buk tai mokytojas nukabines nuo sienos Dievą įdėjęs į bačką ir sakąs vaikams: "Jei jis yra Dievas, tai tuoj išlipa iš šios bačkos, neišlipus išvaro laukan" ir tt. Daugiausiai persekiojami, kurie priklauso prie mokytojų profesinės sąjungos, juos kaip paprastai, vadina "bolševikais," neištikimais, bedieviais mokytojais, o jie geriausiai mokykloje darbus atlieka. Sukelia žmonėse šmeižiančias niekuo neparemtas kalbas, buk tie, kurie priklauso prie mokytojų profesinės sąjungos, visi griaua tikybą. Kaip tik atbulai, prasidėjus mokslui, tuoj praneša ir prašo vietos kunigų dėstyti tikybą, bet daugelis kunigų neatsilanko į mokyklas, o jei ir atsilanko, tai labai retai. Apskųstieji, nors ir be pagrindo, mokytojai visgi yra tardomi, atvažiuoja koks nors šv. M. atstovas ir pradeda tardyti, tardymo bylą siunčia šv. Ministerijai, o jau išten, nors ir nekaltas mokytojas, betgi gauna išpėjimą. Pas mokytoją nupuola dvasia daugiau visuomenės labui darbuotis.

Tai, žiūrėk, skundžia, kad pas mokytoją atvažiuoja svečiai, kurie neina į bažnyčią per šumą, žodžiu — nebegalima nė svečių mokytojui pas save laukti, kiekviename žingsnyje jis yra sekamas, persekiojamas. Visokiais budais stengiamasi, kur tik mokytojas progresyvesnis, jis kiel galint šalinti iš mokyklos. Jei mokytojas nesizėgnoja ir jau lieka nusidėjėlis prieš bažnyčią. Nes steigiama daug vienuolynų, iš kur laukiama vienuolių mokytojų, daugiausiai moterų, kurios apart poterių daugiau nieko neišmokys, nes dažniausiai pamokas veda apie mirusiųjų pasaulį. Žodžiu, jog Lietuvoje, vietoj trispalvės vėliavos, užplevėsuos juoda kunigų sutana. Ten jums, broliai amerikiečiai, gal atrodo, jog čia Lietuvoje taip pat laisvė klesti, kaip ir už tolimųjų jurių marių Amerikoje laisvai gyvenama, čia to nėra, ypač mokytojui, kuriam negalima tinkamai visuomenės labai patarnauti. Nors trumpais brožais noriu pasakyti, jog tas mokytojas, kur sutvėrė tą "vargo mokyklą," ir padėjo pamatą savo darbų tautai, jis yra gujamas iš mokyklos, kaip neištikimas, vien tik dėlo, jog yra progresyvesnis. Tikiuos, jog jus, amerikiečiai, padėsit kovoti su ta tamsia Lietuvos reakcija, kuri veda prie tamsumo ir neria žmonijai vergijos pančius!

Zemaičių Petras.

AMERIKOS LIETUVIAI!

Dar vieną kartą turime kreiptis į Jus, broliai Amerikos lietuviai, prašant paramos. Jus daug jau esate padarę savo senajai tėvynei ir, tikėkit, istorija tą tinkamai įkainuos. Kiekviena Jūsų pastanga arba auka suteikta Lietuvai atliko šioj ar tokį darbą ir tas darbas bus nesugriau-namas paminklas Amerikos lietuvių pasišventimui ir tėvynės meilei.

Šandien dar sykį šaukiamės į Jus. Mūsų brangi sostinė — Vilnius, pastatyta Lietuvos kunigaikščių, tebevargsta lenkų rankose. Lenkai griebiasi žiauriausiu priemoniu, kad tik paiginus savo viešpatavimą ir išnaikinus čia vis augančią lietuviybę. Jie griaua mūsų mokyklas ir prieigaulaudas: išmeta gatvėn mažus vaikelius ir jų kančiose bei ašarose randa sau pasitenkinimą. Jie griaua mūsų labdarbių ir švietimo įstaigas, kad tuo budu paėmus lietuvių vaikus ir jaunuomenę į savo nagus ir padarius juos mūsų tėvynės ir gimtinės kalbos priešais.

Tokiam žiauriam okupantų tikslui mes privalome priešintis visomis pajegomis. Lenkai nepajiegs mums nieko padaryti tiktai tuomet, kai mūsų prieigaulaudų našlaičių turės ko valgyti ir apsirėdyti, kai jiems nereikės maldauti duonos kąsnelio iš okupantų, o mūsų mokyklos po placius kaimus galės mokinti ir vesti jaunuomenę prie tautinio susipratimo savo lėšomis. Vilniaus lietuviai yra nuvarginti ilgus karo ir okupacijų, negali surinkti pakankamai lėšų. Lenkų marškės kritimas padarė visus beturčius. Kad išgelbėjus ir sustiprinus lietuviybę Vilniaus krašte, reikalingas viso pasaulio lietuvių pasiaukavimas, nes mums vie niems persunku. Kiekvienas Jūsų centas nuneis pro šalį, be bus sunaudotas lietuviybės laimėjimui mūsų brangioji sostinė.

Mes negalim išsizadėti Vilniaus ir palikti vergijoj tikrų savo brolių; mes negalim nustoti šelpę našlaičius, mokyklas ir kitokias įstaigas, kurios yra lietuviybės tvirtovės. Padarykim dar vieną didžią pastangą ir mes laimėsim. Vilnius, Lietuvos sostinė, vėl sugrįš prie savo tėvynės, kuriai jis priklausė per amžius. Jūsų aukos tai pagreitins; Jūsų susidomavimas sostinės ateitim parodys pasauliui, jog lietuvių tauta yra stipri kaip uola ir pasirijęs pasiekti tai, kas jai teisingai priklauso.

Mykolas Biržiška,

Zigmas Žemaitis,

Kan. J. Tumas.

Aukas siųsti kasininko J. Tomo vardu į Kauną, Aleksoto gt. Nr. 6.

Kazys ir Dėdė

—Tegul bus pagarbintas, vaike!

—Sveikas, Dėde. Bet kur tu buvai, kad aš tavęs nemačiau vaikščiojant?

—Aš, vaike, šią nedėlią buvau labai užimtas, tai niekur ir nevaikščiojau.

—Tai kokį gi užsiėmimą turėjai, Dėde?

—Nagi, vaike, šią savaitę mūsų bažnyčioje buvo misijos. Mat buvo atvažiuavę spešil kunigų, kurie moka gerus pamokslus pasakyti ir pamokyti žmones, kaip reikia gyventi, tai ir aš kas vakarasėjau tu pamokslų klausyti ir kad tave galėčiau sukritikuoti!

—Tas labai gerai, Dėde. Aš pagerbiu kiekvieną žmogų, kuris tik siekia prie didesnio supratimo. Bet pasakyk man, Dėde, ką tu, ten gero ir pamokinančio girdėjai?

—Labai daug, vaike. Dabar jau tu nė nemislyk, kad galėsi mane lengvai sufulyti, nes gavau daug faktų prieš jus, bedievius. Dabar, vaike, jau jums bedievybę platinti taip nesiseks, kaip kad pirmiais, nes mes sukiu su misijonierium suklaupe meldėmės, kad Dievas jums nepadėtų.

—Taigi matai, Dėde, jus visi, kurie taip darėte, tai netik kad kokią malonę nuo Dievo galite sulaukti, bet, priešingai, užsiplėnė sau gerą biznų. Jei tame momente Dievas būtų atėjęs į bažnyčią ir būtų radęs jus taip nesielgiančius, tai aš esu tikras, kad nuo jo jus visi butumėte gavę nagaiškų!..

—Liaukis, vaike, su tokiais bedieviškais išvadėjimais!.. Kaip išvesi mane iš kantrybės, tai kaip nersiu, tai tu žinosi, su kuo reikala turi!..

—Tik palauk, Dėde, nesikarščiuk, duok man paaiškinti, ką aš turiu mintyje taip kalbėdamas,

—Man, vaike, jokių tavo melodijų nereikia. Užtenka to, kad tu priklausai prie bedieviškos partijos ir aš žinau, ką tu nori pasakyti.

—Klaidą turi, Dėde — aš priklausau prie pažangių žmonių partijos, kurie progreso keliu kasdieną žengia pirmyn. Tad aš tau ir noriu paaiškinti, kaip plačiau protaujantis žmogus žiuri į tuos visus dalykus, kuriuos tu dabar aiškina.

—Orait, vaike, sakyk, bet vistiek turi nepamiršti tą, kad tu mane radai ne sau lygų ir taip lengvai neapgausi.

—Visai ne, Dėde, aš neturiu jokio noro, kad ką perkalbėti ir patraukti savo pusėn. Visai ne! Aš tik noriu, kad privesti žmogų prie protavimo, kad jis pats savo protų galėtų tokius dalykus rimtai apsvarstyti ir pajieškoti, kur teisybė.

—Aš nežinau, Kazy, ar tu mane erzini, ar ką, bo aš nesu-prantant, ką tu nori pasakyti?

—Aš noriu, Dėde, pasakyti, ar

teisingas pastabas, tai žinomas dalykas, kad susipratęs katalikas ir nesiskaito su jų nevykusia politika.

—Aš manau, vaike, kad dabar viskas bus kitaip. Mes davėme įsakymą, kad bedieviškus laikraščius žmonės neskaitytų.

—Niekio tokie jūsų įsakymai nereiškia. Jei žmogus norės ką naudingesnį ir pamokinančią gauti savo gyvenimui, tai jis skaitys. Paverskime mes, Dėde, taip vadinamus jūsų laikraščius. Ką mes rasime? Niekio tokio, kad kas liaudį vestų prie pirmynžangos. Rasime vientik persigėrimą Romos politikos, kuri su lenkiškų vyskupų pagalba, stengiasi Lietuvą pagauti į savo tinklą. Taipgi mes rasime pilną rėmimą dabartinės jūsų sėbrų Lietuvoje politikos, kur stengiamos Lietuvos liaudį palaikyti nuo progreso, kur šiandien visai neatsižvelgiama į Lietuvos artąjo reikalus ir jo reikalavimus. Tą permato kiekvienas plačiau protaujantis katalikas ir jis dedasi prie Sandariečių, kad bendrai darbuotis už darbo žmogaus reikalus.

—Kaip tu, vaike, pradedi, tai jau nėra galo. Tokie tavo išvadėjimai išbarstė visus mano faktus ir aš neturiu ką sakyti. Geriaus aš, vaike, einu namo.

—Tai ir keliauk, Dėde. Tik vietoje melstis, kad kitam būtų relaimė, geriau pagalvok rimtai apie visą gyvenimo bėgį ir pasi-jusi esąs visai kitokis žmogus.

Tabako Produkcija vis Auga.

Pereitais metais cigarams tabako auginta 195,788,000 svarų sulyginta su 1922 metų 175,000,000 svarų. Cigarams tabako produkcija per 1923 metus buvo didesnė visose valstijose, apart Ohio, kur produkcija sumažėjo 750,000 svarų.

1923 metų produkcija dėl visokios rūšies tabako buvo 1,278,998,000 svarų, 1922 metais buvo 1,071,836,000 svarų. North Carolinos ir Virginijos "Seno Diržo" rūšies tabako buvo 249,500,000 svarų 1923 metais sulyginta su 1922 metų 209,708,000 svarais. "Naujas Diržas" North Carolina, South Carolina ir Georgia augino 306,647,000 svarų, kad nors kaikiurių rūšių produkcija buvo mažesnė, abelnai imant, visa produkcija žymiai didesnė. F. L. I. S.

KIEKVIENAS SUSIPRA TĖS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

KREIPDAMĖSI Į BILĖ IŠ TAIGA, FIRMĄ AR ŠIAI BIZNIERIŲ, PAZYMEKITE JOG SUŽINOJOTE "SANDA

Trindamas su Ruffles
Ištiesi Pleiskamas Lauk.

Neat, neat, visų dėjų — jus net atrodė, kad kur tu pleiskamą tiek žinai! Jūs daugiau jūs kasne, juo daugiau pleiskamą žinote, ir juo galvate, kad jūs daugiau žinote, juo daugiau žinote, kad jūs daugiau žinote, ir vis nepasakoma nieži!

Ruffles

tai prašalins. Ruffles yra trinitu galvos odai ir pleiskama. Ruffles yra pleiskamą naktiniam, su puikomis pasekmėmis.

Ir tame nėra jokios paslapties. Ruffles yra sudarytas galyb ir paty-rus kankių, kurie leidžia formai specialiai pasigirti smalkinimui pleiskamų perų — ir Ruffles atlieka savo darbą.

Pasiginkit bonką! Ir tinkit August Ruffles į savo galvos odą kasdien apie per savaitę laiko. O komet pleiskanos jau išnyks, tūmet nauo-rite karta nuo karto ir pleiskanos jau daugiau niekuomet nekankins! Tik dėg, už bonką. Galima gauti aptiekose.

F. A. D. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

TIK PATRINKIT JUOMI

Kuomet jus kankina skaudūs atakas reumatizmo skausmų, ar užpuola neuralgija, strėnūdiškis, skaudami sąnariai ir muskulai — kokis nuspakomas paleuvenimas patvirtina tvirtai patiriant su

PAIN-EXPELLER

Reg. S. V. Pat. Biure.

ir tuojais pajautama maloniai degnanti siluma besiskleidžiant po skaudamą vietą, kuri suteikia malonų smagumą! Viskiai nėra reikalo kankintis turint po ranka tokią tikrą pagalbą.

Pain-Expelleris tikrai pagelbės ir jums, kaip jsi pagelbėjo neuskaito-miems tuksantams žmonių per daugelį metų. Visomet laikykite jo bonką parankioje vietoje.

35c. ir 70c. už bonką aptiekose.

F. A. D. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

BAMBINO

Kudikiui mėgsta jį!

Jie net prašo daugiau!

Bet kuomet jie yra labai jauni ir dar negali kalbėti, tūmet jų akys kalba už juos — tik pastebėkit kaip jie užsidega dūlagam, kuomet motina įaima bonką

BAMBINO

Reg. S. V. Pat. Biure.

Pastebėkit jų pastangas nurdyti šitą skaudų vėduklį su BAMBINO, kokia tik kuomet no'is buvo padarytas, ir jis yra lengviausias, vienok veikia pasakmingiau-siai! Motina — juo motina to smagumo jausi malonumą, pastikėjimą ir už-ganėdina, jei jį nenaudojotė BAMBINO, kuomet kudikiui pasidaro neramūs, su-erzinti, pikti — tai yra tikri šėkai vilgau užkietėjimo. Micok šįnakt ramiai, nes su sustandžia rytu kudikius vėl bus linkamas kai visomet. BAMBINO atlieka savo darbą ir atlieka gerai!

F. A. D. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Apšvieta yra didžiausias žmogaus turtas

"SANRADOS" knygyne dabar gaunamos šios knygos:

- A. L. T. SANDAROS Principai ir Programos. Parašė Albinas Rimka. Pustl. 32. .... 10c.
- AMERIKIEČIAI LIETUVOJE. Labai naudinga kny-gutė. Parašė V. Vencienė. Pustl. 68. .... 25c.
- ANDERSONO PASAKOS. Čia telpa 11 gražių pasa-kaikių su paveikslais papuoštų. Lietuvių kalbān iš-guldė P. Nerys. Pustl. 82. .... 25c.
- AUKSO VERŠIS. Vieno veiksmo komedija. Vertė Sceno Mylėtojas. Pustl. 35. .... 15c.
- A. STRAZDO RAŠTAI. Su autoriaus biografija ir pa-veikslu. Kaina. .... 25c.
- BAUDŽIAVA LIETUVOJE. Pustl. 76. .... 10c.
- BARBORA UBRIKA arba Klištorius ir Jezuitai. Pa-gal oficialius rekordus parašė W. L. Clark, sulietu-no A. J. Karalius, M. D. Čia atidengiamas visas šal-tinis klištoriaus nedorybių, labai akyvas skaitymas. Pustl. 118. .... 50c.
- CHEMIJA. Su daugybe paveikslų, 116 pustl. .... 25c.
- DEŠIMTS METŲ Tautinės Kultūros Lietuvoje. Nuo 1905 iki 1916 m. (Be apdarų 25c. Su apdarais .... 50c.
- DVASIOS GYVENIMO MEKANIKA. Su paveikslais, 148 pustl. (Be apdarų 35c.) Gražioose apdaruose .. 60c.
- DANGAUS AUKSTUMAS ir žmogaus senumas. Anyk-čių šilėlis ir daugelis visokių naudingų žinių, su dau-gel visokių paveikslų. Pustl. 150. .... 20c.
- EILĖS-DAINOS. Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės dėl deklamavimo. Pustl. 32. .... 20c.
- FRANCIJOS REVOLIUCIJA. Parašė M. Avietėnaitė. GYVENIMO VERPETE. Drama penkių veiksmų. Pe-rašė Bl. Kadagutis. Pustl. 77. .... 45c.
- GEOLOGIJA. 144 pustl. .... 25c.
- JONO JONYLŲ VEIKALAI. Trys tomai. Gražioose au-deklo apdaruose \$1.50
- KAIP ŽMOGUS GYVENO ant žemės. 47 pustl. .... 10c.
- KĄ DARYTI, KAD SVEIKI BUTUME ir ilgai gyven-tume. Pustl. 32. .... 10c.
- KAIP JAPONAI GYVENA DABAR. Parašė Dėdė. Puslapių 48 ..... 10c.
- KEISTUTIS. Tragedija V aktoose, 101 pustl. .... 30c.
- KULTūros ISTORIJA. Trys tomai su daugybe pa-veikslų. (Be apdarų \$2.00.) Su apdarais ..... \$3.50.
- KANDILAS. Parašė Voltaire, lietuvių kalbān vertė Karolis Vairas, "Dirvos" išleistas, puiki apysaka \$1.00.
- LENKŲ SAMOKSLAS LIETUVOJE. Su Lietuvos žemlapiu ir paveikslais. Istorijos dokumentas. .... 60c.
- LIETUVOS ISTORIJA. M. Šalčius, 100 pustl. .... 50c.
- Gražioose apdaruose ta pati ..... 75c.
- LIETUVOS ALBUMAS. Didelė paveikslų knyga, ku-rijoje telpa daugybė paveikslų visų išymiausių Lie-tuvos veiklų. Pustl. 485 ..... \$5.00
- LITHUANIA in Retrospect and Prospect, angliškai parašė Dr. J. Šliupas. Pustl. 97 ..... 25c.
- LYTTES MOKSLAS. Parašė A. J. Karalius, M. D. Yra neapsakomai kiekvienam naudingas daktariška kny-

BIZNIERIAI, GARSINKI TĖS "SANDAROJE."

Dr. Tessmer
DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass. viršuj "Iver Johnson" krautuve

Patyres dentistas priemamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P. M. Nedėliomis 11 iki 12 P. M. Tel. 3310 Park.

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignotas Stankus

1210 So. Broad Street Philadelphia, Pa.

LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokas ligas) IR CHIRURGAS (daro visokas operacijas).

OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedėliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

NAUJAS SAVAITINIS AM. LIETUVIŲ LAIKRASTIS.

"VARPAS"

EINA KAS ŠEŠTADIENIS.

Kaina metams Sub. Valst. \$2.00

Pusei metų 1.00

Užsienij ir Lietuvoj met. 3.00

Pusei metų 1.50

Jei nori pasiskaityti tikrų ir teisingų žinių, tai skaityk "VARPĄ," kuris, nieko neužkabinedamas, paduoda ir nušviečia tik įvykius. Idėk į konvertą dvidolerinę (\$2.00) ir pasiųsk "Varpo" Administracijai, o gausi jį.

"V—A—R—P—A—S"

3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Yards 1234.

Vilniaus Albumas

600 M. VILNIAUS JUBILEJAUS PAMINĖJIMUI 1323.

Tai milžiniška 10X13 formato knyga, turinti 194 pusla-pius, kur 63 yra aprašymas Vilniaus Istorijos, o kiti visi užpildyti paveikslais atžyminciais Vilniaus miestą. Tame tarpe yra 8 spalvuoti paveikslai. Knygos didumas aišku tame, kad ji yra atspaudinta ant gražios popieros ir sveria 3 svarus. Kiekvienas, kuris nori papuošti savo knygyną ir susipažinti su Vilniu būtinai yra reikalas turėti tą knyga. Jos kaina su pasiuntimu \$4.15. Reikalaukite kol dar turi-me.

"SANDARA"

327 E St., So. Boston, Mass.

ga, pustl. 394, tvirtuose skurose apdaruose \$7.00

LIETUVOS LAISVĖ. Trumpa peržvalga Lietuvių tau-tos politikos. Parašė Dr. J. Šliupas. Pustl. 47 ..... 10c.

MASKOLIŲ DARBAI KRAZIULOSE. Labai naudinga pasiskaitymui knygele. Pustl. 15 ..... 15c.

MAZAS MUZIKOS ŽODYNELIS. Tankiausiai varto-jamų žodžių paaiškinimai angli ir lietuvių kalbose 32 pustl. Kaina ..... 25c.

PRABENGTIS Lietuvių Tautos Senovėje. Parašė Dr. J. Šliupas. Kas nori susipažinti su Lietuvos pra-eičia, kiekvienam naudinga perskaityti. Pustl. 46 ..... 25c.

PASKAITA Amerikos Lietuviai ir Lietuvos. Ši kny-gutė nušviečia visą Amerikiečių lietuvių veikimą Lietuvos laisvės reikaluose. Pustl. 25 ..... 15c.

PASNIKAI LIETUVOJE. Parašė K. Stiklius. .... 60c.

ŠIENAPIUTĖ. Vieno akto operos libretto. Žodžiai K. Jasiuškaičio, muzika Miko Petrausko. Pustl. 24 ..... 10c.

PASKAITOS IŠ BIOLOGIJOS IR BAKTERIOLOGI-JOS, su daugybe paveikslų, 172 pustl. (be apd. 50c.) su gražiais spalvuotais apdarais ..... 75c.

SVETIMOJ PADANGĖJ Pasaulio Perpetuose, Eilės dainos ir prietikiui du šimtai eilių parašė A. J. Jo-kubaitis. Pustl. 200 ..... \$2.00.

SIRDIS. Iš Italų Edmundo de Amici, vertė M. Grigo-nis, 362 pustl. (Be apdarų \$1.00) su gražiais aukso-tais ir spalvuotais apdarais, Kaina \$1.50

SOCIALIZMAS IR DARBININKŲ KLAUSIMAS 39 pustl. .... Kaina 10c.

SERGEKITE AKIŲ APVILKIMĄ. Pustl. 11 ..... 60c.

TRACHOMA arba sergėkite akis. .... 15c.

Trumpa aiški istorija Francijos revoliucijos. Su pa-veikslais. Pustl. 75 ..... 40c.

TECHNIKOS STEBUKLAI. Su daugybe paveikslų 142 pustl. (be apdarų 25c.) Su gražiais apdarais ..... 50c.

VISAS SVIETAS. Žemė, kalnai, vanduo, upės žmonės miestai, statistikos žinios. Sutašė P. Mikolainis. .. 25c.

VĖLIAVOS AKYVAIZDOJE. Prancūziškai parašė Užsiskant knygas, kartu reikia ir pinigų prisiųsti su kančiu adresu:
Jules Verne. Liet. kalbān vertė J. A. Chičiauskas. Labai įdomus skaitymas. Pustl. 212 ..... 75c.

VANDUO ANT ŽEMĖS, po žeme ir viršuje žemės. ... 10c.

VINCO KUDIRKOS RAŠTAI. Šeši tomai (paskirais tomais neparduoda). Kaina ..... \$6.00.

ŽMOGAUS PAREIGOS. Parašė Giuseppe Mazzini, vertė V. K. R. Kiekvienam žmogui reikia žinoti savo pareigas ir perskaityti šią knyga. Pustl. 245 ..... \$1.00

ŽIVILĖ, Duktė Karjoto. Tragedija V aktoose, labai tinkama mūsų scenai, 118 pustl. .... 20c.

NAUJOS KNYGOS IŠ LIETUVOS.

KELIONE APLINK PASAULĮ Per 80 Dietų. Parašė Jules Verne. Vertė J. Balčiūnis, 228 pustl., didelio forma-to su iliustruotais viršeliais ir su paveikslais, kaina \$1.00

KAUNO ALBUMAS. Su 50 Kauno miesto vaizdų, 63 puslapių. Kaina tik \$1.00

LIETUVOS IŠTATYMAI. Surinko teisininkas A. Mer-kys, suredegavo Vyriausiojo Tribunolo Pirmininkas A. Kriščiūkaitis. Pirmas leidinys iki 1922 m. balan-džio 20 d. Labai didelė knyga 1032 puslapiai, kietais popieris viršais ..... \$3.00.

PALYDOVAS. Labai turininga knygutė, su daugybe visokių informacijų apie Lietuvos valstybės visą padėtį. Labai naudinga kiekvienam grįžtančiam arba kad ir žy-gyvenančiam. Knygutė iš 112 puslapių, tvirtuose au-deklo apdaruose, su Lietuvos žemlapiu ir Kauno miesto planu. Kaina tikiai ..... 50c.

PAJUDINKIME VYRAI ŽEMĖ! Parašė vengriška Maurikis Jokai, trumpai apsaokoje lietuviškai Aibė. Labai puiki apysaka, 116 puslapių, kaina ..... 75c.

"SANDARA" Book Dept., 327 E St., Boston 27, Mass "SANDARA"

327 E St., So. Boston 27, Mass.

Lietuviai Amerikoje

DAR VIENAS KOMUNISTŲ TRIKSAS.

Vienam tikslui renka pinigus, kitam sunaudoja.

PITTSBURGH, PA. Jau Amerikos lietuviams žinoma, kad lietuvių komunistai— sutvėrė ar penkis fondus ir rinko aukas bet tų fondų jokios atskaitos niekur neišdavė, ir tik kad tarpe savęs susipusė, tai išėjo į aikštę, kad tik patys save šelpė, ką Zabulionis per "Keleivį" paskelbė. Žmoneliai pamatę savo lyderių darbelius nustojo aukuoti į jų fondus. Todėl, kad da kaip nors pasipiniginavus, Pittsburge sutvėrta apsigynimo fondas, kuriam pasisekė keletą vietinių draugijų sukvailliot, kurios aukojosi ir iš toliau kiti atsuntė. Mat gana išgarsino, kad Amerikos valdžia prieš gegužės mėnesį 1923 m. penkis lietuvius suareštavo (bet nieko neradę vėl paleido), tai pasinaudodami ta proga pavadė propagandą ir iš jauslesnių lietuvių išskolektavo į tą apsigynimo fondą ir nuo kelių draugijų surinko suvirš porą šimtų dol. Taigi kad pinigų atsirado, prasi-dėjo ir apsigynimas, na ar įspėsite nuo ko? Ugi nuo tautininkų! J. Bimba buvo iš SLA. išbrauktas už peržengimą SLA. konstitucijos, tai apsigynimo fondas rengeš Pittsburge ir apie linkėje Bimbai prakalbų maršrutą iš tų pinigų, ką sudėjo apsigynimui nuo S. V. valdžios, o komunistai tuos pinigus panaudojo propagandai ir agitacijai už "Laisvės" Raudondvarį, už niekumą tautininkų Sandariečių. Tai kaip tokį darbą galima užvardyti — ar ne naujas komunistų triksas?

Atsišaukimuose į draugijas ir per laikraščius rėkė, kad valdžia be reikalo persekioja, kad biednų darbininkus reikia apginti, tai duokit pinigų, o kad gavo pinigų, tai poneliui Bimbai gerai pasivažinėti, išniekinti Sandariečius ir girti "Laisvę." Mat kitokiū būdu komunistai jau prie lietuvių neprieina, į jų prakalbas niekas neima ir neaukvoja, kad užsimokėtų prakalbas rengt, tai pasinaudoja apgavingu būdu, o sunaudoja kitam. Tai komunistų tokia taktika. (Nekitaip daro ir klerikalai. Red.)

Negeriau progresuoja ir mus lietuviai socialistai. Gyrėsi suvažiavimais, konferencijomis savo didžiūma, o sandariečius skelbė esant visai silpnais. Bet žiūrėkite "Naujienu" Nr. 14 M. K. Kasparaitis rašo, kad kuopos protokolai nebus išsiuntinėtai, nes sekretorių adresų neturi. Kas žin, ar nebutų teisingiau, jei pasisakytų, kad visi nė kuopų nėra? But geriau, jei teisybę pasakytų.

Pittsburgietis.

SOHO LIETUVIŲ KOOPERATYVIŠKA KRAUTUVĖ.

Fasekmingas persiorganizavimas.

PITTSBURGH, PA. Sugrįžus atgal gaspadoriui A. Vainoriui, krautuvė pradėjo kilti kaip ant mielių. Per metinį mitingą sausio 20 d. paaiškėjo, jog kada A. Vainorius sugrįžo, tai rado tavo-ro už 6 šimtus dol., o dabar, kada direktoriai suskaitė, tai rado už 17 šimtų ir priėmė skolų už 13 šimtų, visas užmokėjo, ir per praeitus metus draugijai gryno pelno padarė tukstantį dolerių. A. Vainoriaus raportas priimtas su pagyrimu ir nutarta Vainoriui nupirkti nors mažą dovaną — tai cigarų dėžė.

Beto draugija nutarė keletą gana svarbių dalykų: kad neatbutinai visi turi užsimokėti už įvalgytas knygytes — jei to ne-

nori, tai kad atneštų šėrą. Mat daugelis manė, kad jau kooperacija bankrutys, tai išėmė ant knygytės 25 dol., ir kad buvo įdėjęs šėrą už \$25.00, tai reiškia, jei bankrutina, tai jo jau niekas neprapulsia. Todėl dabar nutarta, kad visi, kurie yra išvalgę ir nenori mokėt, kad pridutuot savo šėrą gasp. A. Vainoriui ir bus paliuosuotas, nuo kooperacijos skolos. Taip pat visi, kurie pušę išvalgė, tie negaus nuosimčių ir returės balso susirinkime.

Nutarta atspaudinti ir konstituciją šiais metais. Taigi reikia tik pasidžiaugti kooperacijos persitvarkymu. Todėl visiems, kurie neprijaučia bus proga pasitraukti.

J. Virbieckas.

NELAIMĖ L. M. D. APIPLĖŠIMAI.

PITTSBURGH, PA. L. M. D. ja per neapsižiūrėjimą pavėlino kitoms draugijėlėms daryti parengimus L. M. D. vardu, kurios ne čarteriuotos, tai už jų griekus dabar L. M. D. turi pakautoti, ir jau sąvaitė kaip "ant pakutos."

Pittsburge nejuokais pradėjo apiplėšinėti lietuvius, (be abejo tenka ir svetimiems), nes neseniai juodis atėmė pinigus, Fabijoniene sumušė ir pinigus atėmė Ratkaus ir kelių kitų.

Sausio 17 d. apie 10 val. vakare juodis įėjo pas kriaučių J. Ožiuną, 2220 Tustin St., neva drabužių žiūrėt, ar gatava. Tuo po jo įėjo ir baltas ir atsukęs revolverį liepė rankas kelti aukštyn o juodis kratyt kišeniū, tai iškratė Ožiuną ir M. Beržincką, bet pinigų, sako, mažai pas abu rado.

Tai ištikro kas kart pradeda vis daugiau ir drasesnių užpuolimų atsikartot. Mat juodžių čia buvo daug privažiavę, kad buvo tumpa darbininkų. Dabar, kad baltų yra daugiau, tai juodžius atleidžia, jei baltų yra gana. Juodžiai ir pradeda teroro darbą. Sandarietis.

ISKILMINGAS BANKIETAS IR ATSILANKYMAS SVEIČIŲ IŠ KAUNO.

Žodis apie universitetus.

PHILADELPHIA, PA. Sausio 1 d. Philadelphiaiečiai surengė iskilmingą bankietą su prakalbos ir šokiais, paminėti 15-os metų sukaktuves Lietuvių Tautiško Namo, po vardu "Lithuanian Music Hall." Į tą iskilmingą bankietą netikėtai prisirinko daugybė svečių. Nežiurint, kad tikėtasi buvo po \$2.50, atsilankė ir iš kitų tautų: lenku, rusinų, anglių ir taipgi buvo, kaippo svečiai, kaikurie miesto didieji viršininkai. Po bankieto prasidėjo prakalbos, kurios buvo lietuviškai ir anglių kalbose. Po prakalbų prasidėjo šokiai ir taip linksmai viskas pasibaigė.

Į tą bankietą atsilankė jaunuoliai, studentai iš Lietuvos Universiteto Kaune: Kazys Marciulionis ir Vytautas Banaitis. Kaip girdėjote iš laikraščių, jie yra atsiųsti iš Lietuvos rinkti aukų padidinimui Lietuvos Universiteto, pabudavojimui Dormitorų, laboratorijų, bibliotekos (knygyno), ir tt. Tiedu studentai, matyti, yra tikri Lietuvos sunai. Jie abudu tarnavo Lietuvos kariuomenėj ir abudu dalyvavo karėse ir atvadavime Klaipėdos. Užtai mes, Amerikos lietuviai, kuomet jie atsilankys su prakalbomis, nepasigailėkim paaukuoti savo dolerius tam didžiam ir sveikam tikslui, Lietuvos Universitetui. Iš jų kalbos galima suprasti, kad Lietuvos jaunuomenė yra pasirįžusi pastatyti didžiūsią ir garsiausia

Jietuvos Universitetą Kaune, kuris turės lygybę su didžiūsiomis Universitetais Amerikos, Anglijos ir Francijos.

Už tai musų Amerikos Lietuvių jaunuomenė atkreipkite atydą į Lietuvos studentus. Jie nori tenai turėti ir mokintis garsiam Universitete. Bet mokintis garsiam Universitete yra labai sunku, nes jeigu tenai žiovausi ir tingėsi, tai niekuomet diplomus negausi. Nors čion Amerikos yra jau nejauna viešpatystė, bet dar klaidų turi užtektinai. Čion yra tokių Universitetų, kur netikėtai svėtimos, bet ir vietinės valstijos juos už jokias mokslaines neskaity. Pažvelgus tiktai į vieną n.okslo šaką — mediciną: vienas pabaigęs medicinos mokslą universitete, kuris yra registruotas visose valstijose, yra daktarų ir kožnoje valstijoje gal praktikuoti, o kitas, pabaigęs mokslą medicinos universitete, kuris nėra registruotas kitose valstijose, negali praktikuoti kitoj valstijoj, ir nors jis yra "daktaras" toje valstijoj, kur pabaigė nelemtą universitetą, bet kitos valstijos jo visiškai daktaru nelaiiko. Kad universitetas būtų registruotas kitose valstijose, jis turi turėti aparatus, prietaisus, instruktorius ir priimti studentus mokinimuisi tiktai tokius, kurie yra baigę High School ir 2 metus Kolegiją. Čionai visų valstijų registruoti Universitetai yra sulyginti su mokslu su New Yorko valstijos Universitetais.

Dėlo jaunuoliai, kurie norite mokintis ant daktarų ir norite sužinoti universiteto stovį, pasitraukite iš New Yorko valstijos knygytę, kur rasite sulyginimą visų universitetų. Adresas yra toks: The University of the State of New York, Albany, N. Y. Prašykite, kad atsiųstų: "The Handbook of Higher Education of Medicine." Tą knygytę siunčia visiems dykai.

Dr. Ignotas Stankus.

L. M. GLOBOS KOMITETAS DARBUOJASI.

Pakvietimas geros širdies moterų.

NEW BRITAIN, CONN. Šiame mieste lietuvių moterų darbuojasi Lietuvos tėvynės ir tos šalies žmonių labui. Čion yra sutvėręs Lietuvos Moterų Globos Komitetas Lietuvos našlaičių šelpimui. Yra visai neskaitylingas burelių moterų, kurios priklauso pre minėto komiteto, vienok savo geru pasidarbavimu, nežiurint visų kliučių ir trukumų, surinko keletą dolerių ir prieš Kalėdas pasiuntė Lietuvon. L. M. G. Komiteto pinigų pasiuntėm gruodžio 8 d., 1923 m. per Baltic States Banką New York. Pinigų buvo sumoje \$70.55.

Surinkti pinigai buvo tokii būdu: L. M. G. Komiteto New Britaino laimėta \$37.00. Prakalbose lapkričio 28 d. per V. Vitukiną surinkta ir priduta L. M. G. Komitetui \$3.55. Lietuvos šelpimo Komitetas aukojosi \$30, šiaip viso susidaro sumoje \$70.55, kuriuos pasiuntėm. Nors tai yra neskaitylinga auka, bet visgi naudinga, kadangi žinome ir atjaučiame tų vargšų Lietuvos našlaičių vargus. Todėlgi mus čion nors prie minėto Komiteto ir nedaug priklausome, bet dedame pastangas jiems duoti paramą dabar ir ateityje.

Tik nemalonu per laikraštį aiškinti, kad šioj kolonijoj mažai mūsų sesučių priklauso prie L. M. G. Komiteto. Ak tai visi žino, kad New Britaino lietuvių kolonija yra pusėtinai didelė ir būtų galima sudaryti didelis Komitetas vientik iš moterų, netaip kaip dabartėis yra — vos keliasdešimt gerų širdžių moterų, kurios atjaučia vargšų našlaičių pagelbos šauksmą.

Taigi, brangios sesutės, ar jums negaila tų varguolių, kurie pasilikę be tėvo, be motinos, be

giminių kenčia alkį, šaltį. Žinoma, nors jie yra prieglaudėje, bet mes žinome gerai, kad visvien nėra taip tinkamai viskuo aprūpinti kaip tai reiktų, todėlgi mes, Amerikos lietuviės, turime neužmiršti tų varguolių. Mes galime daug jiems pagelbėti išuogti tinkamai ir pastoti tinkamai Lietuvos piliečiais. Tai ir kviečiu visas moteris, kaip New Britaino, taip ir visos Amerikos: lietuviės! stokime prie to brangaus darbo, prirašykime visas prie Lietuvos Moterų Globos Komiteto! Ir organizacija nėra jokia politiška bei partijinė, vien tik sušelpimas mus tautos vargšų našlaičių.

Musų, New Britaino, brangios sesutės tautietės! suminkštinkite savo širdis, prisirašykite prie musų L. M. G. Komiteto! Prirašę suteiksite daug paramos Lietuvos našlaičiams, o savęs nenuskriausite, nes iš jus daug pinigų čion nereikalaujame, vos tik įstojimas ir tai visai mažas, tik 50 centų, na o paskui, tai tik reikia pasidarbavimo jūsų, o tą visi gali atlikti. Neužmirškite vargstančių mūsų tautos našlaičių. Sesutės! prie vienybės, o bus ir galybė.

Nutarimų raštininkė
Elena V. Vitukinienė,
423 Church St.,
New Britain, Conn.

Suvaržymas Imigracijos Amerikon

Ar ilgai Amerikos durys bus uždaros ateiviams?

Imigracijos aprubežiavimas į Ameriką, rodos, yra įvesta nuo pat pabaigos pasaulinės karės. Nuo 1920 m. ateivių skaičius yra labai mažas. Dabar klausimas kyla, ar ilgai Amerikos valdžia laikysis šio įstatymo? Sunku pasakyti, vienok uždarymas Suv. Valstijų durų ateivystei negali būti amžinas; anksčiau ar vėliau imigraciją į Ameriką turės būti palengvinta.

Uždarymas, arba kitaip saktant, aprubežiavimas ateivystei Amerikon, yra prieš tradicijinis Amerikonų aktas, podraug siauras neišmintingas žygis padaryta per taip vadinamus šovinistiskus politikus. Rimtesni Amerikonai, ypatingai mokslo vyrai, ir stambūs tarptautiniai industrijalstai bei politikai, skaito šį ateivystės aprubežiavimo įstatymą nevykusiu. Šių Amerikonų nuomone, suvaržymas ateivystės gan plačiai atsiliepia į šalies industriją ir socialio progresyviško gyvenimą. Taipgi, Amerika yra peržengus savo tradicijos principą, kuris turėtų būti branginamas, idant branginti tradiciją, tą istorijos faktą, paliktą garsių Amerikos Respublikos vyrų, tad Amerikos šalies durys privalo būti atdaros žmonėms, norintiems ateiti į šią šalį apsigyventi, tapti šalies piliečiais.

Dėka Amerikos politikams, kurie neva sakosi esą dideliais patriotais, jie pasistatė sau už šventą pareigą apsisvalyti nuo svetimtaučių — foreinerių, kurie neva yra nepageidaujamas elementas šios šalies industrijos bei ekonomijos gyvenime. Taip kalba net "garsus" Amerikos darbininkų Unijų Federacijos vadvas Gompers, kuris neva autoritetas tarptautinės politikos, pramonės, ekonomijos, darbo žmonių atstovaujanciais reikalais. Šis pilietis yra nusistatęs prieš ateivystę. Dabar gi paklausime šių vyrų politikų, kokis jų tikslas varžyti ateivystę, ką jie tame blogo mato iš ateivių pusės? Vargiai gausim rimtą atsakymą. Gompers'as, beabejonės, pasakys, kad ateiviai iš Europos yra užsikrėtę radikaliskumu, pavojingi žmonės Suv. Valstijų valdžiai kaipo neramus elementai ir tt. Na, Amerikos politikierius sakys: kam mums reikalingi ateiviai? Ateiviai šiai šaliai nieko gerų neduoda, ir nežada duoti, tik naudojasi mūsų privilegijomis ir tt. Bet šitoki Amerikonų argumentai neatsako į rimtą klausimą, kaip tik priešingai. Ateiviai šiai šaliai yra daug gero padarę ir gali dar daug padaryti. Ateiviai daug prisidėjo prie Amerikos industrijos rato sukimo. Ateiviai daug prisidėjo prie Amerikos ukio pakėlimo bei praplėtimo. Ateiviai, židžiu sakant, už baltos kornų duonos karnį, pagelbėjo Amerikonams industriją ir agrikultu-

rą pakelti į augščiausį laipsnį, pastatyti Suv. Valst. Amerikos ekonominį bei socialį gyvenimą tobulensniu, negu kad jis buvo kuomet ateiviai nežinojo šios šalies. Šių dienų Amerikonai nepermato naudingumą ateivių šiai šaliai, bet ne visi Amerikonai lygiai ateivystės klausimą supranta.

Atydžiai sekant dalykų padėti Amerikoje, tenka patirti, kad neužilgo Amerikos žmonės permats savo klaidingą nuomonę ir įvertins ateivių gerus darbus bei jų naudingumą šiai šaliai. Jau dabar rimtesni Amerikonai ypač industrijalstai, agrikulturistai, permato svarbą ateivių šios šalies tobulam socialiam gyvenimui ir tuomi pasiremdami, jie rekomenduoja modifikuoti ateivystės įstatymą. Visos šalies industrijoj yra didelė darbininkų stoka, o tuo labiausia atjauciama trukumas darbininkų ant ukių, sumažėjus imigracijai.

Imigracijos dabartiniu reguliavimu įstatymų, Amerika taikindama ateiviams, pati sau blogą daro. Štai ką kalba žymūs žmonės, Amerikos Agrikulturistai bei pramoninkai. Amerikos valdiško žemės banko prezidentas, Alek. F. Jones, savo kalboje į valdžios atstovus bei žurnalistus sako: "Imigracijai mes uždarėm duris. Ateivių į šią šalį skaičius tapo sumažintas ant 95 nuoš., bet aš tuomi musų valdžios aktu esu nepatenkintas. Ateiviai, ypatingai iš šiaurės Europos, mums yra reikalingi Amerikoje musų ukiui bei industrijai. Europiečiai ateiviai yra daug prisidėję prie musų industrijos, o ypatingai prie pakėlimo musų ukės. Šie ateiviai turi gamtišką instinkta, kuris juos traukia prie ukininkystės — agrikulturos. Europiečių ateivių Amerikoje siekiai yra tapti ukininkais įsigyjant žemės ir namus; jie myli ukininkauti, ir yra geriausi ukininkai musų šiaurvakarinėse valstijose."

Toliaus p. Jones, sako: "Pastaruoju laiku yra apskaitliuota, kad dabartinė imigracijos tvarka sulaukė apie penkis milijonus žmonių, kurię nori ateiti į Ameriką, ypatingai iš Vokietijos, Danijos, Holandijos, Skandinavijos valstijų ir kitų Europos valstijų, po didžiojo karo laiku. Šie žmonės turi tikslą apsigyventi Amerikoje prie ukininkystės. Didžiūma šių žmonių gali ateiti savomis lėšomis, kaip kurie dar su pinigais, pastarieji galėtų apsipirkti sau ukės, kiti-gi bedirbdami ukėse, sutaupe pinigų taip pat pirktų žemę.

Penki milijonai šitokių ateivių padarytų penkius bilijonus dolerių musų šalį bėgyje penkerių metų laiko. Pakeistų visą situaciją dabar esančią šiaurvakarinėse valstijose ukininkystėj. Žemės vertė ten pakiltų į augštą kainą, kame būtų geri investrentai musų kapitalui. Dabar

tic žemės plotai yra nedirbami, jokios naudos iš to neturime. Kas kita būtų, jeigu imigrantai galėtų pasiekti šį ukės kraštą. Taipgi reikia nepamiršti, kad jeigu šie ateiviai apsigyventų šioje šalyje, industrija turėtų naudą iš to, nes mes turėtume didelę rinką čia ant vietos išdirbtai medžiagai, ukio padarгамs rinkas, ir šiaip visokios rūšies reikmėnims, bet kas svarbiausia, tai didelė problema pakėlimui musų ukės bei išdirbimas ukio produktų. Todėl, mano nuomone, Amerika privalo pakeisti ateivystės įstatymą, taipgi modifikuoti tarifą, ypač ant eksporto ukiškos produkcijos, idant mes galėtume konkuruoti su Kanada ir laukui bėgant su Rusų ukišku eksportu."

Atsižvelgiant į Amerikos industriją ir kitas pramonės šakas, ir ot, tokius rimtus Amerikonų argumentus, galima tikėtis didelių palengvinimų ateivystės rėde šioj šalyj. Atsidarys Amerikos durys ateiviams į šį laisvės kraštą. Dabar jau yra pakeltas klausimas Suv. Valstijų kongrese kaslink ateivystės, bet kaip šį klausimą išspręs, sunku pasakyti. Rodos, kad iki šiol opozicija šiame klausime parodė neva Amerikos organizuotų darbininkų atstovai, ir kaip kurie politikai iš K. K. K. organizacijos, šiaip jau kitų srovių kongreso atstovai sutinka palengvinti ateivystės klausimą.

Šiuos metus galima laukti didelių perversmų Amerikos politiniame gyvenime, todėl, kad, be abejonės, administratyvė valdžia pasikeis. Ateina rinkimai prezidento, kandidatai į prezidento urėdą patekti norėdami, lenktyniuos, bus įvairių problemų, reformų, tarp kurių ir ateivystės galutinas klausimas bus išspręstas, o kadangi pramoninkai, industrijalstai yra linkę modifikuoti Ateivystės įstatymą, tad, be abejonės, jie gali atsiekti tikslo, nes kol kas jie yra šalies bosai, jų politika gali paimti viršų, ir imigracijai Amerikon durys gali būti vėl atidarytos. Meškučių Vaikas.

PRIESKONIAI IR SVEIKATA.

Nors prieskoniai daugelyje atsitikimų nesveikatos šaltinių, bet visgi paprastai juos mėgstame ir ypatingai pipirus reikalaujame jų vartojimą įvairiuose valgiuose. Pipirai ir kiti prieskoniai priduoda apetitą net ir daug prigelbsti maisto suzlebčiuojime. Ypatingai imbiras tame srityje prasizymėjęs.

Šiltuose kraštuose, ir šioj šalyje, laike vasaros karščių apetitas žymiai nupuola, ir jeigu gamta nepristatytų mums įvairių prieskonių, kurie prigelbsti maitinimui, nekarta turėtume viduriuose sugedimą. Jeigu giliad namastysime patėmysime, kad gamta taip nusistatūsi, kad kraštuose, kur maistas prastesnis, kaip tai ryžiai, ten įvairesnių ir daug daugiau prieskonių yra.

Čion musų šiltesniam krašte prieskoniai mažai kokią blėdį gali nuveikti inkstams ir kepenims, nes prieskonių stiprumas su odos pagelba beprakaitytojant dingsta pirmiau negu daeinainkstus ar kepenis.

Nors mes visi reikalaujame prieskonių įvairiuose valgiuose, bet patarti vartoti juos taip, kad iš to nebutų jokios blėdies viduriams, vasarą kada prisieina daugiau prakaituoti, galima juos vartoti daug daugiau negu žiemos laike.

F. L. I. S.

Pradžioje šioj šalyje, Suv. Valstijose, cirkuliavo 33 tonai sidabrinų pinigų ant vieno tonoausinių. Homeras mini, kad graikai turėjo pinigus apie 1184 m. prieš Kristų.

T.M. D. Reikalai.

REDAKCIJOS PASTABOS.

"Amerikos Lietuvis" editoria-liu susidomėjo TMD. susidėjimu su Sandara, apie ką kaikiurie nariai, esą, kalba. Tas klausimas jau buvo kelias kelis sykius ir vieną sykį vaisius buvo tokis, kad organas persikėlė iš "V. L." į "Sandarą." Dabar norima kitas žingsnis padaryti.

Sumanymų numarinti, arba palaidoti TMD, mes šimet ir pernai gavome baisią galybę. Vieni nori jungti su "Kultura," kiti su "Varpu," tretii nori korporaciją tvirti, ketvirtii prie Sandaros pridėti, bet nei vienas nepasuka galvos kaip TMD. ant kojų savų palaikyti, kad ji dirbtų savo darba, kaip dirbo. Tas feista. Ne jau lengviau yra sugalvoti palaidojimą negu statymą, arba tęsimą darbo tais pačiais principais?

Iš principo TMD. nereikia jungti prie nieko. Ji turi gyventi arba savystoviai, arba negyventi visai. Tada reikia Draugiją likviduoti, o turtą perduoti Lietuvos Universitetui, kuris užsiima švietimo darbu.

Bet apie likvidaciją irgi peranksti kalbėti. Žmonėse upas yra laikytis prie TMD, tik reikia, kad raštai būtų leidžiami ir žmonėms dalinami. Dabar turime leidimą Wello istorijos. Visi jos laukia. Iš pirmininko patyrėme, kad kontraktai jau priėjo prie laipsnio, kad spausuvei bus teikiama ir darbas eis pirmyn. Daryk susitrukė dėlto, kad Centro Valdyba nori darbą atlikti gerai ir sutaupyti daug pinigų.

Jau dabar yra sutaupyta \$400 nuo piešinių, kurie paduoti daryti garsiam Lietuvos dailininkui Rimšai. Jis paskutiniu laiku buvo Londone, kur matė angli Wellso leidinius ir galėjo gauti įkvėpimo piešinius tinkamus padaryti. Kalbą rankraščių Račkasas davė Lietuvos kalbininkams ištaisyti, kad ateityje nebūtų užmetimų, buk TMD. leidiniai netikė dėl kalbos, kaip kad dabar užmetama Lietuvoje. Dabar deramasi su spausuve, kad tinkamai, pigiai ir geromis sąlygomis darba atliktų. Spausuvė yra paskutinis etapas, arba žingsnis, ir veikalas už šešių mėnesių galės būti pas mus.

Račkasas praneša, kad baigia versti antrą tomą ir siųs kalbą dailinti į Kauną. Tai gi galėsime rengtis ir prie to, jei nariai taip pat kantrūs bus ir nesukubys per daug Centro Valdybą, kad toji, verčiama, nepadarytų vėl keleto menkos vertės brošiūrų ir nepadalintų nariams, kaip kad buvo versta daryti nuo 1918 metų. Wello istorija yra turtingas veikalas ir patenkins visus, nes bus pilnas paveikslų ir gražia kalba. Knygų leidimas nėra toks greito upo dalykas, kaip kiti mano. Gražių veikalų išleisti reikia laiko, atydos ir rūpesčių.

Todėl ne apie susijungimus kalbėkime, bet apie kantrumą ir ištvermę. Kalbėkime apie auklėjimą TMD. pinigais, be kurių mes gražių veikalų neišleisime.

Kitas dalykas yra turėjimas Seimo drauge su Sandara. Tam, regis, nebus niekas priešingas. Su SLA. turint seimus, praktika parodė, kad TMD. reikalai yra užmetami. O turėti seimus drauge su kuria nors organizacija, apsimoka, nes susitaupo lėšų delegatams. Net klerikalai ir bolševikai bando seimus organizacijų sugrupuoti sykiu. Kuopos todėl privalėtų paduoti įnešimus Centro Valdybai apie seimo perkėlimą. Tai reikia atlikti greitai, kad galima būtų paspėti prisirengti.

Kaslink nominacijų agitacijos, apie kurią mini M. Bėdulis savo straipsnyje, tai, kaipo redaktorius, patarėčiau palikti Centro Valdybą tame sąstate, kokiam ji yra. Ji apsiėmė leisti Wello

veikalą ir žino jau veik visus kelius ir prityrimus. Lai atlieka ji savo užsibrėžtą darbą ir tada mes galėsime ją pagirti, ar peikti. Svetimiems jos našta nešti būtų sunkiau, nes išeitų laiko kol įgytų visus prityrimus.

Bet nariai privalo tą tik apsvarstyti ir daryti kaip tinkami. Tik veikime!

TMD. REIKALUOSE.

Kuopos jau yra gavusios iš Centro laiškus ir blankas dėl nominacijų į Centro Valdybos narius 1924—1925 metams. Musų organe apie nominacijas, apie rinkimus į Centro Valdybą, dar nieko beveik nebuvo rašyta ir nariai mažai yra painformuoti, dažnai nežino už kokius narius balsuoti. Mat visi beveik mes norime, kad į Centrą papultų garbūs ir darbštūs nariai, ypač iš naujasnių, nes senesnieji jau yra daugiausia pavargę ir netiek dirba dėl TMD., kiek dirba naujasni. Kiek seku TMD. reikalus viešai, ir spaudoje, ir privačiai, man rodos but tinkami šie TMD. nariai į Centro Valdybą ateinantiesiems metams: Pirmininku: K. S. Karpavičius, Jonas Sekys (dabartinis sekretorius); į sekretorius: Vyt. Širvydas, Jonas Kerdiejus (81-mos kuopos, So. Boston, Mass. narys); į kasininkus labai tinka mūsų senasis veikėjas A. B. Strimaitis; į knygius Juozas Šolis. Gal kiti žinotumėt kitus kandidatus ir būtų gerai organe dažniau išsireikšti ir apie musų organizacijos reikalus pasikalbėti.

Paskui dar norėčiau atkreipti atydą, kad TMD-je panaikint redaktoriaus urėdą; redaktoriaus vietą pilnai gali atlikti sekretorius, nes per jį daugiau žinių ir visako pereina. Sekretoriaus alga pasididintų ir jis daugiau dėl TMD. dirbtų ir turėtų dirbti.

Dar dėl TMD. Seimo norėčiau prisiminti. Dabar laikome seimus-suvažiavimus su SLA. Šiomet bus seimas Wilkes Barre, Pa. SLA. yra pas mus Amerikoje didžiausia lietuvių Draugija, ji savo seimus laiko 3-4-5 dienas, suvažiavusieji pailsta, SLA. darbais visais dienas užimti ir TMD. reikalams visai mažai laiko pašvenčiama. Jau visi mūsų buvusieji Seimai parodė, kad TMD. reikalais mažai tesirūpinama, tik ant greitųjų. Šiomet TMD. seimas ypač turėtų būti svarbus ir didelis ir laiko jam ganėtinai duota (dvi dieni), nes apart visų musų reikalų: apšvietos, kultūros, knygų leidimas, etc., dar bus užtvirtinamas Kultūros Fondas moksleiviams šelpti. Atsiranda ir daugiau reikalų, kaip tai, susinešimas su Lietuvos įstaigomis panašiomis TMD-jai. Ir tiems visiems reikalams reikalinga laiko ir jėgų. Atskirai daryti Seimą nuo visų musų viešųjų didžiulių organizacijų gal nebūtų praktingai, nes daug išieitų bereikalingų lėšų, bet atskirti nuo SLA. Seimo ir susitarti su Sandaros Partijos metiniu suvažiavimu ir daryti šiais metais seimą Worcester, Mass., nes, rodos, Sandaros suvažiavimas bus Worcester, Mass. pavaršaryje. Sandaros Partijos suvažiavimai esti trumpesni, negu SLA. ir suvažiuoja delegatai bebeik tie patys, kurie priklauso ir TMD. Nauda TMD. būtų labai didelė: galima būtų TMD. seimą turėti dvi dieni, o jei reikalas būtų, tai dar ilgiau. Kaip matosi dabar, kad dauguma balsų iš sandariečių ir TMD. narių, kad padaryti artimesnius ryšius su Sandaros Partija, taigi ir Seimams galima būtų atlikti tuo pačiu laiku. Čia tik reikalinga, kad pritartų TMD. Centras, o kad pritartų Centras, reikalinga, kad TMD. kuopos padarytų da-

bar įnešimus ir prisiųstų Centru, kuris galės aptarti Seimo reikalus ir dar rinkimuose, C. V. galės paleisti referendumu. Taigi, pagalvokite TMD. nariai, o ypač kuopų valdybos ir ateinančiuose susirinkimuose aptarkite ir savo nutarimus pareikškite mūsų organe ir apart to dar praneškite savo nutarimus Centro Valdybai. Ji galės vadovautis, kaip dauguma narių geidžia.

M. Bėdulis.

Sveikata ir Ventilacija

Kad gyventi mažai ventiliuojamuose kambariuose yra nesveika, visų gerai suprantama, ypatingai čia Amerikoje. Iš kitos pusės higienistai tik dabar tepradedą suprasti dėlko bloga ventilacija yra nesveika.

Nuo senovės mokslininkai ir šiaip jau žmonės manydavo, kad kambariuose blogas oras buvo dėlto, kad jame radosi daug išal-suotų dalykų. Toksai manymas buvo patvirtintas, kada tulas tyrinėtojas pranešė, atradęs kaip vadinamuosius "burio nu." ir kada kiti tyrinėtojai prirodė, kad blogos pasekmės yra ne dėl pasidauginimo karbon-dioxi-do oro.

Dabar yra gana gerai nustatyta, kad išsuotame ore nėra nuodingų organiškių dalykų, kurie galėtų suteikti sveikatai blogas pasekmes. Beto, peržiūrėjus paskutiniųjų metų tyrinėjimus, pasirodė, kad ventilacijos sąlygos paeina labiausiai iš kontroliavimo drėgnumo, šilumos ir judėjimo apsupančio oro. Kuomet drėgnumas ir šiluma pakyla nors ir nedaugel, ir jei oras pasilieka nejudinamas, sumažėja jo fiziologinis veiklumas dėl sumažinimo progos šilumai išeiti iš kuno.

Taigi svarbiausios ypatybės geros ventilacijos yra, oro judėjimas, jo šiluma ir tinkamas laipsnis drėgnumo ir šviežumo. Yra įsigyvenus neprotinga baimė judančio oro. "Malonus vėjas," sako atsižymėjęs higienistas "yra vienas geriausių prieteliu tam, kuris įsieško sveikatos. Didelis oro traukimas (draught) einant tiesiai ant kurios nors neuždengtos kuno dalies ir per ilgą laiką tą dalį nušaldymas yra nepageidaujamas, bet mažas oro traukimas yra labai sveika."

Daugumas iš mus laiko savo namus ir kambarius perkarštus. Šiluma neturi būti didesnė kaip 70° F., o gal būtų geriau, jei ji būtų mažesnė. Šioje šalyje taip plačiai vartojant karštojo oro ir garo šildymo sistemas, oras mu-

sų namuose ir ofisuose žiemą yra dažnai persausas. Tai yra didelis trukumas ir reikia prie to neprileisti.

Po to viso kas jau yra sakyta ir padaryta, faktas pasilieka, kad gausus šviežaus oro leidimas per atdarus langus, yra vienas iš lengviausių ir pasekmingiausių priemonių užtikrinti gerą ventilaciją.

Atidaryk langus!

BILIJONAI DOLERIŲ KASMET IŠVILIOJAMI PRIGAVINGAIS BUDAIS.

"Milijonai amerikiečių kasmet žudo bilijoną dolerių pinigais, per paštą atsakydami visokius apgavimus sumanymus, kurie garsinami visokiais budais, ypatingai per laikraščius," sako p. Donnelly iš Sv. Valstijų Pašto Departamento. "Stebėtina, kiek atsiranda žmonių, kurie taip lengvai apgaunami, gal tas todėl, kad visi nori gauti ką nors už nieką, arba daug už mažai, ir visos dėtos pastangos apsaugoti juos eina ant nieko. Daugelis žmonių taip persitikrinti teisingumu visokių apgarsinimų, jog ir kritikuoja Departamentą už sustabdymą visokių apgavimų bižnių. Žmonės per daug tiki visokius prižadėjimus. p. Donnelly praneša, kad yra visokių atsitikimų, kur žmonės išsima pinigų iš bankų, parduoda savo namus, parduoda gerus pelningus bonus, klausydami apgavikų balso."

Kalbėdamas apie kovą, kurią Pašto Viršininkas New veda prieš aliejaus kompanijas, p. Donnelly sako, jog daugelis įsakymų sugauti apgavikus jau buvo išleisti, daugelis tų aliejaus kompanijų savininkai apleido savo darbą ir jiems nebuvo galima duoti apgavystės įsakymus. Bet Pašto Departamentas kuoveikiausiai veda kovą prieš visus apgavikus, kurie vartoja paštą. Tie apgavikai veda visokius sumanymus, kurie reikalauja užmokėjimą nuo vieno cento iki tokių, kurie jima milijonus dolerių.

Tukščiančiai motery užmokojo dešimtis centų už dešimtis yardų šilkinų siulų tikėdamos, jog gavo dešimtis yardų "gražaus šilko padaryti šilkinės jekutes, tukščiančiai vyrų užmokojo \$18 už tuziną kvortų rugių skystimo tikėdami, jog pirkto "Pure Canadian Rye," ir jau kas kalbėti apie visokias aliejaus kompanijas Texas valstijoje?

Fort Worth, Texas, yra šimtai vyrų, kurie veda aliejaus kompanijų bižni ir per pereitus du metus gavo iš visokių žmonių \$100,000,000. Toj vietoj apie 10,-

000 žmonių dirbo dėl jų. Pilni karai visokios literatūros išsiųsta žmonėms per visą šalį ir net laikraščiai ir žurnalai samdyti dėl apgarsinimo. Apart apgavystės įsakymų Departamentas turi suvirš 400 kriminališkių atsitikimų prieš aliejaus kompanijų savininkus Port Worth. Suvirš 200 žmonių suareštuoti ir pasodinti kalėjime.

Pašto viršininkas teisingai varto kovą prieš visokius apgavikus ir Department of Justice bend-

rai veikia su Pašto Departamentu vesti kriminališkas kovas.

Pašto Departamentas prašė paramos nuo įvairių draugysčių sustabdyti vartojimą pašto apgauti žmones ir nuo jų rinkti bilijoną dolerių kasmet.

F. L. I. S.

BIZNIERIAI, GARSINKITES "SANDAROJE."

Lietuvos Albumas

Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai viet tik paveikslų įvairių Lietuvos profesosakų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kai kurių veikėjų gyvenimų. Ši knyga yra labai graži ir naudinga kiekvienam. Jos kaina tik \$3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami:

SANDARA,

327 E St.,

So. Boston 27, Mass.

"DIRVA" PERSIKĖLĖ NAUJON VIETON.

"DIRVA"

Mokslu, Literatūros ir Politikos Sąvaitraštis

Išėina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visumenės laikraštis.

Prenumerata metams \$2.00

Lietuvon metams \$3.00

Pusei metų pusė kainos.

"Dirvos" Agentura Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

"DIRVA"

3348 Superior Ave.,

Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taigpi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — \$150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — \$6.00, 9.00, ir 12.00 ir sąvaite.

platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.

307 W. 30-th Street,

New York, N. Y.

Didelės Dovanos

Laikraštis "VIENYBĖ" eis TRIS SYK SĄVAITĖJE pradedant su RUGSĖJO 1 D., 1923 M. Prenumerata nuo naujų metų \$4.00.

Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĖ" metams, gaus dvi dides dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.

DOVANOS

1. — \$1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.

2 — Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĖ" metams, gaus dvi dides dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.

Adresuokite:

"VIENYBĖ"

193 Grand St.,

Brooklyn, N. Y.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje. NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms. NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užiprenumeruos NAUJIENAS. NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje \$7.00. Lietuvoje \$8.00.

NAUJIENOS

1739 S. HALSTED ST.,

CHICAGO, ILL.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingą vaistą ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių amerikų vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsienėjimo reumatizmo, nuo ausilpnėjimo strėnų, kraujų valinimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimų suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausias daktarus per telefoną visai udyka.

D. CABITT.

100 SALEM STREET,

BOSTON, MASS.

Vietos žinios.

DIDELIS PRISIRENGIMAS.

So. Bostono Sandariečiai daro didelį prisirengimą prie apvaikščių Lietuvos 6 metų nepriklausomybės šventės. Kiek teko girdėti, tai tas apvaikščių, kuris bus vasario 17 d. bus tokis, kokio So. Bostono ir apvelinkės lietuviai dar nėra turėję.

Šiame apvaikščiame dalyvaus žymiausi kalbėtojai, kurių tarpe manoma turėti Sandaros pirm. J. W. Liutą iš New Yorko. Gerb. komp. M. Petrauskas, su žymiausias vietos ir apvelinkės giesminkais rengia didelę koncertinę programą dalį. Taipgi šiame apvaikščiame dalyvaus ir Lietuvių Gedemino Benas vadovaujamas gerb. Kriauciūno. Žodžių sakant, šis apvaikščiomas suteiks progą So. Bostoniečiams ir apvelinkės lietuviams labai daug ką naujo išgirsti. Tad nepamirškite, kad apvaikščiomas bus vasario 17 d. 7:30 val., Lietuvių Svetainėje.

Rep.

SKYSTA TRAIČE.

Jau nuo seniai yra žinoma, kad komunistai su klerikalais yra tėtų vaikai. Gi vėliausiais laikais da atsirado Bostone ir trečias "Dievo mulkintojas," pasikinkė raudondvario kapitalistams, ("Keleivio" leidėjus) ir dabar su jais važiuoja ardyt sandariečių, skelbdamas, kad jokia lietuvių organizacija negyvuos, kulturingam darbe be sveimitaučių pagalbos. Užtai keleiviečiai jam ir pritaria, nes jau jie gauna paramą iš lenkų vištos.

Peritą sąvaite buvo atvažiavę misijonieriai į So. Bostoną skelbt katalikiško tikėjimo, na ir parapijonis susirinko į bažnyčią (Dievo namą) paklausyti rimto pamokslu, išgirst tikrą katalikišką kalbą. Na ir ką išgirdo? Ogi girdi, kad ten pasimta keikt tautininkus, sandariečius, tai net seilės tesk! Negalima jiems pavytyt — gal užsimiršo, kad esą bažnyčioj.

Tą keikimą išgirdę komunistai greit surengė diskusijas, nedėlios vakare Lietuvių salėje, tēmoje: "Kas turi Vilnių atimti, ar sandariečiai, ar komunistai?" Tai tu žiūrėk, kas jiems parupo — Vilnius! O ar seniai saukė ožio balsu, kad dėkimės prie Rusijos!

Tą išgirdęs švento Jono bažnyčios "džianitorius" Kubilius, ištiesęs kaklą pasiraivė, kaip šeškas iš po kelmo išlindęs, tuo paliepė "Keleiviui", kad priplaukštų visokių nesąmonių ant sandariečių. "Keleivis" taip ir padarė — priplurpė, kiek tik jo "protas" sugėbėjo meluoti.

Kubilius šv. Jono bažnyčios "džianitorius" surengė diskusijas nedėlioje prikurtoj svetainėje, tēmoje: "Kas yra tautininkai ir kam jie reikalingi?" Čia Kubilius turėtų suprasti ką reiškia šeškas, jeigu iki šiai dienai nežnojo, kam reikalingi tautiečiai.

Tautiečiai, Sandariečiai, rimti žmonės, kaip visada, taip ir peritą nedėdienį, nepadėjo savo rimto kulturingo darbo į šalį ir nėjo vėjų gaudyti, bet laikė paskaitas Sandaros salėje kaip kad laiko kas nedėlios vakaras. Paskaitas suteikia gerb. Sandaros redaktorius V. J. Šliakys. Paskaita šį kartą prirengta iš Geografijos, buvo labai įdomi, klausytojai buvo labai užganėdinti.

Taipgi bus paskaitos ir sekančią nedėlią 7:30 vakare Sandaros Salėje, 327 E St., So. Boston. Patartina but ir Kubiliui nueiti, gal sužinos, kas yra tautininkai, ir be diskusijų visi rimti tėvynainiai priklauso prie Sandaros ir žino kas Sandara yra.

V. Aliozas.

LANKĖSI LAWRENCE.

Sausio 27 d. Sandaros Adm. K. J. Paulauskas ir N. A. Sandariečių Apskričio rašt. A. J. Goutaus lankėsi Lawrence, Mass., kur tenaitinė Sandaros 12 kp., buvo surengus prakalbas. Nežiurint, kad ir buvo didelis šaltis, bet publikos susirinko gan skaitlingai. Ypatinai šiose prakalbose daug kluvo kairiasparniams komunistams, taipgi klerikalams. Per prakalbas prisirašė 3 nauji nariai, o keletas žadėjo vėliaus prisirašyti. Abelnai pas sandariečius upas yra pakilęs ir darbuojasi su pasišventimu. Sekantis Lawrence'o sandariečių parengimas bus vasario 17 d., tai bus apvaikščiomas Lietuvos nepriklausomybės šventės. Kalbės Sandaros vice-pirm. N. Rastenis ir "Vienybės" įgaliotinis A. B. Stankevičius.

Komp. MIKO PETRAUSKO

Koncertas visgi bus. Koncertui vieta — So. Bostonas, Lietuvių Svetainė. Koncertas bus vasario 10 d. (nedėldienis) 8 vakare. Koncerte dalyvaus Miss Beatrice Phenney — arfa ir komp. M. Petrauskas — vieton kanklių — prie arfos akkompagniamiento padainuos Krivių Kriaičio giesmę iš veikalo "Kęstučio Mirtis." Dalyvaus ir daugiau artistų, apie kuriuos bus pranešta vėliau.

A. A. JOSIFATA PETRAUSKIENĖ

Mirė Dusmenyse, Trakų apskrityje, sausio 20 d., 1924 m. Palaidota Dusmenų kapinėse sausio 24 d. Amžiaus 73 m.

Paliko sunus: Miką, Kiprą ir Antaną, ir dukterį Veroniką Arlickienę.

Amžinąjį pasilų sulaukė brangioj Lietuvos žemelėj.

Trumpas Neprologas.

A. A. Josifata Petrauskienė gimė 1851 m., birželio 10 d. Untagavės kaime, Švenčionių apskrityje, Palušės parapijoje. Ištekėjo už Palušės vargonininko, Jono Petrausko 1873 m., ir išgyveno kartu iki 1919 m. sausio 8 d. A. A. Jonas Petrauskas vargonavo Dusmenyse ir mirė užėjus epidemijai — infliuzai, turėdamas amžiaus 79 m. a. a. abudu, Jonas ir Josifata Petrauskai, jaunesnėse dienose gyveno Labanore, Švenčionių apskrityje, ir ten senesni žmonės visi gerai atmena juosius, kaipo gelbėtojus varguose ir nelaimėse žmonių. Jonas Petrauskas daug pasidaravo Lietuvoje knygu platinime kartu su kun. A. Burba, Gimzausku ir kitais. Josifata Petrauskienė buvo atsidavus visa širdimi auklėjimui šeimynos ir troško, kad jos vaikai būtų gerai žmonėmis; jos tai buvo didžiausiu rūpesčiu. Nors Josifata buvo tik paprasto mokslo, t. y. mokėjo skaityti ir truputį rašyt, bet ji mėgo labai muziką ir pati gražiai giedojo ir, turėjo labai gražių mezzo-soprana. Jos dainuotos dainos: Tykiai-Nemūnėlic teka, Kur tas šaltinėlis — yra gražiausios liaudies dainos. Mažiems savo vaikams, kuomet motina dainuodavo, tai są būvau pirmas iš tų, kuris net apsiašarodavau nuo josios gražių dainų. Žinojau jos dainas iš atminties ir rengiaus dar užrašyt "Raudas," kurias ji mokėjo ir daug kartų jas girdėjau, bet jau pasivėlavau su parvažiavimu namo.

Tėvas buvo palaidotas tik buvant vienai motinai namieje, nes dukterė ir-gi buvo karės pabėgėlė ir buvo Rusijoje ir tik dabar sugrįžo, po sugrįžimul jauniausio sunaus, Antano. Prie motinos laidotuvių buvo Kipras, Antanas ir dukterė, Veronika su savo vaikais.

Buk tau, motule, žemė Lietuvos paguoda ir amžinoji nirvana.

Nuliudęs sunus Mikas.

UŽSINUODINO MOTERIS.

Iš priežasties, kad jos vyras yra didelis girtuoklis, tula R. Katarškį (turbūt lenkė), 53 Oswego St., išgėrė nuodų ir yra kritiškame padėjime.

NAUJA SUSISIEKIMO LINIJA

Bostono Elevatorių kompanija plenuoja padaryti naują susisiekimo liniją tarp Everett skvero, Dorchester ir Headhouse City Point, So. Bostone. Žmonės bus važinėjami motoriniais vežimais (Busses). Už važiavimą bus imama 10c., bet bus duodamas transfertas, kuris bus geras važiavimui, o ne kuria kita linija. Važinėjimas prasidės gegužės 30 d. ir tęsis iki spalio 12 d.

ATEMĖ LEIDIMUS.

Bostono Federalės Prohibicijos valdžios direktorius Potter, uždraudė 53 daktarams duoti jų pacientams leidimus gauti alkoholio aptiekose. Priegtam, 88 aptiekoms, uždraudė laikyti alkoholi. Mat liko susekta, kad tarp daktarų ir aptiekorių budavo susitarimai ir buvo varomas degtinės šmugelis.

MIRTINAI SUDEGĖ.

Tula Mary Myatt, Roxburyje mirtinai sudegė, kada aliejinė lempa eksplodavo ir aliejum aptėkus užsidegė ant jos drabužiai.

FURKOTAS APSAUGOJO GYVYBĖ.

Tula Mrs. Doherty, kada įlipo į gatvekarį Roxburyje, tai vaikui budami ant trekių paleido šuvį ir pataikė moteriai. Bet per Furkotą kulka neperlindo ir moteris liko nesužeista.

SUSIRINKIMAS.

Sandariečių moterų 78 kp. mēresinis susirinkimas bus serodėje, vasario 6 d. 1924 m. Sandariečių Salėje, 327 E St. Visos narės butinai ateikite ir po naują narę atsiveskite.

Rašt. O. Ivas.

VIENA DIENA GAISRŲ UŽ \$1,250,000.

Sausio 28 d. buvo šalta ir gausi gaisrais Naujojoje Anglijoje — tą dieną sudegė turto už apie \$1,250,000 ir daugeliui žmonių atsiejė menkai apsirėdžiusiems bėgti į šaltą orą. Didžiama gaisrų buvo dėl neatsargumo: arba padegta norint atšildyti užšalusias vandens rymas, arba ugnelė prasidėjo iš blogai apžiūrėto sklepe pečiaus, kuris kaitina apšildymo vandenį.

NUSIZUDĖ PANELĖ.

Margaret Harding, turtingos šeimynos, dukterė Wm. P. G. Harding'o, gubernatoriaus Federalio Rezervo Banko Bostone, nusišovė savo tėvo revolveriu. Rasta negyva lovoje jos tėvų namuose, 371 Beacon St.

TRUKĖS PEČIUS SUŽEIDŽIA VAIKUS.

Kad pora vaikų, Morris 10 m. ir Martha 8 m., sildėsi apšėdę virtuvės pečių, eksplodavo pečiaus pryšakys, kur šilo vanduo ir abu vaikučius sužeidė Juodu nuvežti į ligoninę. Tai įvyko sausio 28 d. Roxburyje, 36 Haskins gatvė, pas Gions'us. Pašaukti ugniagesiai užgesino prasidėjusią ugnelę.

ŠOKIAI!

Rengia Lietuvių Labdarystės Draugija, kožną subatą vakarą, pradžia kaip 8 val. vakare. Merginoms dykai įėjimas. Vyrams 45c. Lietuvių Salėje, kampas E ir Silver Sts., So. Bostone.

KONCERTAS!

Rengia A. L. D. L. D. 2-ra kuopa, Nedėlioje 3 D. VASARIO-FEB., 1924 m., Lietuvių Salėje, kampas E ir Silver gatvių, So. Boston, Mass. Prasadės 8 val. vakare. Programo išpildyme dalyvaus pagarsėjęs Rusų-Ukrainų Choras. Smuiko solo gabiausios spēkos iš Liet. Did. Kun. Gedemino Orkestros po vadovyste F. Kriauciūno. Merginių duetas ir įvairūs kvartetai, duetai ir tt. Įžanga 50 centų visiems.

PARSIDUODA

FARMA-UKĖ.

100 akierių dirbamos žemės; 60 akierių miško ir ganyklos; pirmos rūšies gyvuliai: ir būdinkai; 20 karvių, 1 jautis, 4 arkliai, kiaulės, vištos, 100 tonų šieno, trokas ir visoki ukiški įrankiai; arti stoties ir Bostono; prekė ir išlygos visai pigios dėlto, kad savininkas labai nori parduoti.

Taipgi turime keletą didesnių ir mažesnių ukų ant greito pardavimo, arti Bostono ir kitų didelių Mass. miestų.

A. IVASKEVIČIAUS Agentūros
110 Tremont St., Room 508,
Tel. Main 6467, Boston, Mass.
arba
361 W. Broadway, So. Boston,
Tel. So. Boston 605 arba 1337.

Parsiduoda Krautuvė

PARSIDUODA kampinė Groserių krautuvė, geriausioje vietoje So. Bostone. Kaina \$1,900. Savaitinės įėjos buna \$500. Priežastis pardavimo savininkas serga. Kreipkitės:
74 I St., So. Boston, Mass.

Klausykite Kriaučiai

Tu esi Kostumeriškas kriaučius ir nori padidint ir pagerint savo biznį. Tai nesigailėk keletą minučių laiko, rašyk laišką tuojaus klausdamas visų informacijų, o iš to turėsi dikta naudą.

Informacijos bus suteiktos tuojaus, kaip tik aplaiksyste užklausimą. (9)

AMERICAN EAGLE GARMENT CO.

Biznio vedėjas F. W. TIKNIS.
339 W. Broadway, So. Boston, Mass.

GERIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTURA

Parduodam, sumainom namus, ukes, biznius ir visokią privatišką nuosavybę, taipgi skolinam pinigus, perkam ir parduodam MORGICIUS. Apdraudžiame (Inšurinam) visoki turtą nuo ugnies ir nuo visokių nelaimių. Mes visiems suteikiam greitą ir teisingą patarnavimą. Taigi visais viršminėtais reikalais kreipkitės pas

OLSEN'S REALTY COMPANY
409 W. Broadway, Room 3, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0243. Savininkas D. J. OLSEIKA.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

L. M. Konservatorija jau atidaryta. Ateik ir pasimokyk dainavimo ar pasilavink kurį nors instrumentą vartot. Mokslas ir Daile-muzika reikalingiausi dalykai žmonių kultūriniam kilimui. Civilizuotas žmogus turi suprasti daile, o ypač muziką. Kad dalyką supratus — ji reikia mokyties.

Lekcijos duodamos dienomis ir vakarais.
10 Lekcijų dainavimo ar kompozicijos — 15 dol.
10 Lekcijų piano, smuikos, klarneto, korneto ar kitokio instrumento — 13 dol. Lekcija duodama kiekvienam skyrium, 1/2 valandos ar ir visą valandą, paga sutarties.

Pinigai įmokėk iš kalno už 10 Lekcijų. Mokynys, praleidęs savo lekciją, ją žudo. Phone 2087-W. Adresas

MIKAS PETRAUSKAS,
769 Broadway, So. Boston, Mass.

Geriausie Pirkti

Namus, Farmas, Biznius per The N. E. Real Estate ir Insurance Agesturą. Taipgi apdraudžiam (Inšurinam) Automobilius, Namus, Rakandus ir kitokia nuosavybę. Reikale kreipkitės sekančiu antrašu:
1348 Cambridge — 221 Hampshire St., Room 4. Cambridge, Mass.
Tel. University 1127-R.
Mot. J. Kastaņas, vedėjas

Mūsų Daryti Paveikslai Visiems Patinka.

JURGIS STUKAS
Fotografas.
Padarome dailius paveikslus; Vestuvių, Seimynų ir Pavienių. Užlaikom visokios rūšies rėmus ir darom didelius paveikslus.
453 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0464-J.

BRONIS KONTRIM

Constable, Justice of the Peace, Real Estate and Insurance.
Visados esu gatavas jums patarnauti kogeriausia. Kreipkitės į Lietuvišką Agenturą:
361 Broadway, So. Boston.
Tel. S. Boston 0605, arba S. Boston 2483-W.

Lietuvis Optometristas

Tel. S. B. 2805-R.
Išgaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway, So. Boston, Mass.

A. O. ŠALNA (SHALNA)

LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B. G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name (antros lubos)
366 W. Broadway, So. Boston.

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR

Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,

H.S. Stone O.D.

Akių Spėjimas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatvių, South Boston

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Salima susikaltė ir Netvarkinga! Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 3 Vakaris 6 iki 8.
536 Broadway, So. Boston.

Lietuvys Advokatas

Veid visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie šalinimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, So. Boston, Mass. (Virš Prekybos Bendrovės).

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
Telephone South Boston, 582